

**PROGRAMA DE GOVERN
D'ESQUERRA REPUBLICANA
DE CATALUNYA
1984**

PROGRAMA DE GOVERN
D'ESQUERRA REPUBLICANA
DE CATALUNYA
1984

MÉS PODER PER A CATALUNYA

FUNDACIÓ JOSEP IRLA
Biblioteca

115(ERC) / R.85

INTRODUCCIÓ

QUE HA D'ESSER UN PROGRAMA

Un programa electoral ha de basar-se en una anàlisi de la situació present i en una temptativa de diagnòstic de les causes del malestar social i dels tropells del país. A partir d'aquí ha de proposar dos tipus de mesures: les que pretenen actuar sobre les causes i les que es limiten a corregir-ne els efectes. En cada un d'aquests dos grups podran haver-hi mesures d'acció immediata i mesures que produeixen resultats a mig terme. Això no obstant, el programa ha de donar prioritat a les qüestions acuitants, que no tenen gaire espera, i per tant ha de proposar, en primer lloc, les mesures concretes que es consideren susceptibles de resoldre, o almenys de pal·liar, els problemes actuals més urgents. Després, com que cal també pensar en l'endemà i, a més, intentar preveure els problemes nous que s'aniran plantejant en un esdevenidor més o menys pròxim, el programa ha d'incloure igualment l'enunciat de projectes de més llarg abast, que cal començar a posar en marxa de seguida si es vol evitar que els esdeveniments futurs ens sorprenguin o ens desbordin.

LA SITUACIÓ PRESENT

Una anàlisi dels trets més essencials de la situació present condueix a constatar que la crisi de la societat catalana és un fenomen complex on es combinen i superposen diverses crisis parcials: una crisi d'identitat, una crisi d'inadaptació al món modern i un crisi pròpiament econòmica, que resulta del mal funcionament dels mecanismes que haurien d'assegurar l'equilibri entre la producció i el consum i entre l'ocupació i l'oferta de mà d'obra. Si es va encara més a fons i s'intenta d'identificar les causes d'aquestes crisis, hom s'adona que òbviament hi ha desequilibris de tipus molt general, que es produeixen en tots els països del món, però que una bona part dels nostres problemes actuals vénen originats, o estan profundament condicionats, per una realitat subjacent, que és la situació anormal de la nació catalana, la qual manca de les estructures d'estat necessàries per a fer front a les descompensacions i als conflictes. La conclusió és que no poden haver-hi solucions de debò als problemes de Catalunya que no tinguin en compte aquesta anormalitat

especifica i que si no s'aconsegueix rectificar-la, els problemes ressorgiran amb vigor renovat, una i altra vegada, com els caps de l'hidra.

Per tant, la societat catalana té problemes, però a la base d'aquests problemes i per damunt d'aquests problemes hi ha un problema essencial que és pròpiament el problema de Catalunya: el problema de la nostra continuïtat nacional, de la nostra supervivència com a poble.

LA CRISI D'IDENTITAT

Catalunya pateix una crisi d'identitat. El fenomen de la immigració ha donat lloc a l'existència de facto de dues comunitats diferenciades entre les quals no hi ha, afortunadament, ni divorci ni separació material, però que no resulta fàcil d'aconseguir que es fonguin ràpidament en una sola. La presència massiva dels que no han assumit gens, o no han assumit encara plenament, llur catalanitat legal d'adopció, serveix per a potenciar l'esforç secular de l'assimilisme castellà i introdueix gèrmens de dubte entre els que, per naixença o per voluntat, se senten catalans de manera indiscutible. Els canvis culturals profunds produïts durant el franquisme i prosseguits en els vuit anys de postfranquisme (que han estat el resultat de la repressió lingüística, de la influència dels mitjans moderns de comunicació social i del cosmopolitisme creixent de la cultura), fan també que, malgrat mil anys d'història, alguns catalans no vegin clara la nostra irreductible especificitat com a poble i creguin, contradint l'Evangelí, que és possible servir dos senyors, és a dir, que és possible tenir dues pàtries i dues llengües. D'altres reconeixen les nostres particularitats específiques però estimen que aquestes estan irreversiblement en vies de desaparició, que el nostre combat per a sobreviure com a nació i perquè sobrevisqui la nostra llengua és un combat sense esperança i aleshores -en algun cas potser per desesperació, però en general per oportunisme- s'arregleren amb els suposats vencedors. I molts dels que no posen en dubte que Catalunya és una nació, i que volen també que continuï essent-ho i que s'hi continuï parlant català, no arriben a adonar-se prou a fons ni del que això significa ni de l'esforç que cal fer perquè aquesta continuïtat quedi assegurada.

Les polèmiques sobre el que és el catalanisme i els intents d'adjectivar-lo són una manifestació de la crisi d'identitat a la qual ens referim. No és qüestió d'entrar-hi; la posició d'Esquerra Republicana és prou coneguda: de pàtria només n'hi ha una i el que la Constitució espanyola vigent -una de tantes-anomena la Nació espanyola, per nosaltres és purament una entitat

política, un estat al qual pertanyem pels atzars de la història. Mai cap decisió d'una majoria -i menys d'una majoria de no catalans-, no podrà aconseguir que per art de màgia esdevinguem altra cosa que el que som. Podem desaparèixer com a poble -no seriem ni els primers ni probablement els últims en fer-ho-, però mentre subsistim serem diferents, "som i serem gent catalana, tant si es vol com si no es vol", com va dir un dels nostres poetes. Per Esquerra Republicana és sobrer i estèril polemitzar sobre la compatibilitat del nacionalisme català amb la realitat sociològica de la Catalunya d'avui. En tant que nacionalistes autèntics tenim només un objectiu: resoldre les contradiccions i llevar els obstacles a fi que la nostra identitat nacional, que considerem irrenunciable, ni pugui ésser discutida ni pugui desaparèixer. És doncs amb la vista posada en aquest objectiu que plantegem el nostre Programa i que plantegem la nostra reivindicació essencial: més poder per a Catalunya. Perquè és només si Catalunya té més poder que aconseguirem desvetllar la consciència nacional i farem possible que el català reesdevingui l'única llengua parlada a Catalunya i no desaparegui a mig terme, com algú profetitzava fa poc a Girona.

LA INADAPTACIÓ AL MÓN MODERN

El món en què ha viscut Catalunya des dels seus orígens no ha estat mai, segurament, un món estàtic. Forces internes i influències exteriors ens han mantingut sempre en perpetu canvi. Però mai com ara els canvis no han estat tan ràpids i tan profunds. Els avenços de la tècnica i la transformació de les condicions materials de vida que n'ha resultat, han alterat profundament les relacions humanes. La divisió del treball a escala planetària, la facilitat de les comunicacions, la gairebé instantània transmissió de la informació i l'abast de les armes ofensives, han fet que tots els pobles de la terra siguin cada vegada més interdependents. Com a conseqüència de tot això moltes de les velles regles de vida han deixat d'ésser vàlides i el conjunt del món ha esdevingut una col·lectivitat altament competitiva on qui queda a la cua es troba fortament penalitzat en benestar i en llibertat. Pobre del país que queda massa rerassegat i no s'adapta a temps!

Vulgues no vulgues, la societat catalana ha anat sofrint també aquests canvis, alguns per bé, altres per mal. La condició, a casa nostra, de la dona, dels joves i dels vells, és tota altra que no era fa un parell de generacions. Els aspectes més revoltants de la desigualtat social s'han atenuat i alguns dels vells privilegis han desaparegut. Però si l'antiga misèria, visible o vergonyant, ha disminuït, s'ha incrementat fortament la marginació. L'augment de la seguretat enfront dels riscos

de la vida ha donat lloc a una irresponsabilitat creixent. La caiguda de molts dels antics tabús ha facilitat una terrible expansió de la violència. I el pas d'una economia essencialment d'autosuficiència a una economia basada sobretot en l'intercanvi, ens ha fet extremadament vulnerables a les crisis exteriors.

Tots els països del món es troben enfrontats amb problemes similars, però els països capdavanters en el progrés han sabut desenvolupar mecanismes adaptatius, és a dir, han pogut reaccionar de manera a compensar molts dels aspectes negatius dels canvis i han sabut treure el màxim profit del molt que aquests canvis tenien també de bo. Desgraciadament, a Catalunya la situació és molt més greu, perquè a causa dels 40 anys de dictadura això no ha estat possible. L'evolució dels costums no ha pogut tenir lloc de manera paulatina i el descrèdit de l'autoritat s'ha vist magnificat per raons purament polítiques. La subjecció econòmica i política de Catalunya ha impedit que les nostres estructures productives es modernitzessin a temps i ha fet que durant llargs anys la nostra competitivitat industrial es basés en la mà d'obra barata. La discriminació en les inversions públiques ens ha deixat amb greus deficiències d'infraestructura, i la corrupció i l'arbitrarietat del poder han originat un desgavell urbanístic pràcticament sense remei. L'eficàcia de l'administració i la qualitat de l'ensenyament en tots els seus graus han descendit a nivells molt baixos. Catalunya ha anat prenent, de manera alarmant, una fesomia tercermundista.

El resultat de tot això és que, quan a tot el món s'està fent un gran esforç de modernització i d'adaptació a les novetats, nosaltres ens trobem materialment i psicològicament menys preparats que mai per a realitzar-lo. Molts dels nostres equipaments industrials són obsolets i a gairebé totes les nostres empreses hi ha excedent de personal; molta de la nostra tecnologia és caduca; les nostres universitats viuen al marge de la societat que les envolta i estan en profunda crisi; la nostra investigació, considerada en el seu conjunt, és molt insuficient i està mancada de mitjans; el nostre sistema escolar és ineficaç i generador d'injustícies; el nostre sistema sanitari és car i deshumanitzat; la protecció del medi natural i la lluita contra la pol·lució ambiental pateixen un considerable retard; els nostres transports públics són dolents i mal organitzats i la nostra infraestructura viària té encara colls d'ampolla molt greus.

En un altre ordre de coses la situació és encara pitjor. La policia és insuficient i passiva, la justícia lenta i ineficaç, les lleis penals inadequades i el sistema penitenciari deplorable. L'afició al joc, l'alcoholisme, el comerç i el consum de drogues, els atracaments i els robatoris a mà armada, les violacions i els assassinats han esdevingut moneda corrent. Ningú no se sent segur al carrer i amb prou feines s'hi sent quan es tanca a casa i les organitzacions mafioses pul·lulen.

Catalunya, privada fins fa poc d'autogovernar-se i ara encara amb competències notòriament insuficients; sotmesa tants anys a l'arbitrari de governadors-virreis i de funcionaris forasters; reduïda al paper de vaca de llet de les finances de l'Estat, té greus dificultats per a adaptar-se als constrenyiments del món modern. Quatre anys d'autonomia ens han permès de recuperar una mica de terreny en certs aspectes, però segurament n'hem perdut més en d'altres no menys fonamentals. És urgent doncs que reaccionem. O reexim de pressa a modernitzar-nos o bé, febles com som demogràficament, quedarem relegats per qui sap quant temps a la cambrà dels mals endreços de l'Europa d'avui. Quina és la condició necessària perquè aquesta modernització sigui possible?. Què cal fer perquè els catalans tornin a assumir la responsabilitat del seu futur i se sentin personalment prou segurs per a retrobar el delit d'emprendre i de crear?. Aquí també hi ha només una resposta: més poder per a Catalunya.

LA CRISI ECONÒMICA

S'ha escrit tant sobre la crisi i tothom és tan plenament conscient de la seva omnipresència i del fet que és un fenomen mundial, que no fa falta parlar-ne gaire aquí. Les seves causes són complexes i sens dubte molts factors hi intervenen. Però, sense necessitat d'aprofundir massa, algunes consideracions simples permeten d'adonar-se que no es tracta d'un fenomen conjuntural del qual sigui possible "sortir" per tornar a la situació d'abans. A l'arrel del problema hi ha el fet fonamental que el nostre planeta és, almenys per ara, un sistema quasi tancat on pràcticament només l'energia solar ens arriba de l'exterior. Els seus recursos són, per tant, forçosament limitats i aquest sol fet fa ja impossible la continuació indefinida del creixement demogràfic i de l'expansió econòmica que ha caracteritzat el sistema capitalista des dels seus orígens. No és possible, doncs, produir cada vegada més, produir sense límit, i a tal fi estimular indefinidament el consum superflu, perquè forçosament han d'aparèixer (ultra problemes ecològics) alguns colls d'ampolla que ho impediran, per exemple l'escassetat de terra cultivable, d'aigua, de certs recursos minerals o d'energia. Tot i amb això, malgrat el paper que ha tingut en la crisi actual l'anomenada crisi del petroli, és evident, però, que aquest factor no ha estat l'únic ni segurament el més important en el desencadenament de la present crisi. El factor fonamental ha estat i continua essent, probablement, l'atur tecnològic, és a dir el fet que per a produir la mateixa quantitat de béns es necessita cada vegada menys mà d'obra. En la impossibilitat d'un ajust sincrònic de la jornada de treball (que requeriria un acord mundial) el desequilibri es tradueix en atur.

Segurament perquè els seus mecanismes són complexos i és difícil dominar-ne les mútues connexions, massa sovint es proposen remeis a la crisi que són d'eficàcia molt dubtosa, sobretot en casos, com el nostre, de països situats en un espai econòmic petit, molt depenents de l'exterior i sense tecnologia avançada que els sigui pròpia. Aquest és el cas dels remeis dels quals es parla ara més freqüentment, a saber: la reindustrialització, el foment de les exportacions i la reconversió industrial.

La reindustrialització és substituir les indústries que desapareixen per indústries noves i més competitives, eventualment amb capacitat exportadora. El problema és que no n'hi ha prou amb fabricar, que cal també vendre i que no podent disposar en exclusiva de les noves tecnologies, la competitivitat només pot obtenir-se amb avantatges de situació respecte a primeres matèries o mercats, amb gestió òptima i amb salaris baixos. A més, si en el conjunt del món hi ha capacitat de producció excedentària, difícilment pot trobar-se un remei durable de la crisi en l'increment de les exportacions, ja que no s'és pas sol en assajar-ho i no s'és pas precisament el país millor equipat per fer-ho. Així i tot és evident que la reindustrialització ha d'intentar-se, però no a la babalà sinó escollint les branques -molt escasses- on pot tenir alguna possibilitat d'èxit. I és evident, també, que encara que només sigui per evitar que la situació es deteriori encara més, cal fomentar l'exportació car si l'exportació no es fomenta, no tan sols no es manté sinó que declina.

Pel que fa a la reconversió és evident que pot salvar llocs de treball però en cap cas directament crear-ne. L'adaptació d'una branca d'indústria a les noves tecnologies (que reclamen sempre menys mà d'obra) i a les noves condicions econòmiques (que es caracteritzen per una reducció de la demanda), no pot produir altra cosa que més atur. No per això la reconversió és menys útil i necessària ja que si no es fa a temps les fallides que fatalment s'aniran succeint donaran lloc a molt més atur encara. Les crítiques principals que poden fer-se a la política espanyola de reconversió són el seu absolut dirigisme estatal i el fet que es limiti, amb poques excepcions, a la gran indústria. Només l'Estat es considera qualificat per a reconvertir i no admet participacions ni col.laboracions alienes, àdhuc quan són previstes per llei, com és el cas per Catalunya segons l'article 12 de l'Estatut. La reconversió, tal com la practica el govern de l'Estat, és essencialment una reducció de plantilles i un tancament de fàbriques. Si aquesta reducció s'hagués permès a les petites i mitjanes empreses i es permetés encara en els casos indiscutiblement justificats, moltes indústries desaparegudes, que eren viables s'haurien mantingut o es mantindrien i la pèrdua de llocs de treball hauria estat menor. És paradoxal que s'insisteixi més en la necessitat de crear noves empreses

que en la conveniència de salvar les existents (cosa que seria molt més fàcil) i és paradoxal també que se sigui més procliu al salvament temporal per mitjà de crèdits, sovint perduts, que al salvament durable per mitjà de la reestructuració de la producció.

La crisi econòmica essent sobretot una crisi industrial, Catalunya n'és víctima molt més que altres zones de l'Estat, tal com ve reflectit per les estadístiques de l'atur. A més les nostres competències en matèria econòmica són molt reduïdes, i pràcticament nul·les pel que fa a la macroeconomia, i no disposem tampoc de competències legislatives en matèria laboral. Per tant la Generalitat es troba de fet legalment impotent davant de la crisi. Aquest fet, com el que esmentàvem abans de la limitació de la reconversió a les grans indústries, es tradueix objectivament en una discriminació contra Catalunya. El teixit industrial català el constitueixen sobretot les petites i mitjanes indústries i aquestes ni tenen facilitats de financiació ni poden reconvertir-se. A més, com es veu en el cas de Sagunt, si hi ha intents de reindustrialització consecutius a una reconversió, qui ha de pagar-ne els plats trencats és també la indústria catalana. La manca de competències d'autogovern la paguen durament tots els que tenen la condició política de catalans, tant els d'adopció com els d'origen, tant els integrats com els que encara viuen aquí com a forasters.

Abans de cloure aquestes consideracions sobre la crisi econòmica, destinades a justificar el contingut del nostre Programa, és indispensable fer menció també de l'economia submergida. L'economia submergida és una demostració més de l'enorme facultat d'adaptació de la societat a les condicions adverses. Davant d'una política econòmica i social inadequada i d'un sistema fiscal anacrònic, la reacció de defensa és situar-se'n al marge i explotar totes les possibilitats d'escapatòria, totes les escletxes, per evadir-se de les obligacions i de les impositcions. És, evidentment, una reacció insolidària, però és també una vàlvula de seguretat que alleuja les tensions i fa suportables situacions com l'actual de Catalunya, on l'atur assoleix ja el 20% de la població activa.

Per bé que l'economia submergida redueix els efectes més nocius de la crisi, crea també situacions de privilegi i d'injustícia i per tant cal lluitar per eliminar-la. Però no fóra socialment bo ni segurament eficaç intentar fer-ho per mitjans coercitius. El que cal és suprimir les condicions que la fan possible i en aquest sentit l'economia submergida fa el paper d'indicador, assenyalant els defectes del sistema i la direcció en la qual cal actuar per corregir-los.

Què podem fer contra la crisi?. Tenim possibilitats de promoure la introducció de noves tecnologies, d'augmentar la productivitat, de generalitzar la reconversió i sobretot de redistribuir el

treball existent i de crear-ne de nou?. Podem contenir l'atur juvenil, vèncer la tendència a la insolidaritat i reorientar la nostra economia amb l'horitzó de l'any 2000?. No, evidentment, amb els poders que actualment té Catalunya. Si, si som capaços d'augmentar aquest poder. La lluita eficaç contra la crisi passa també per aconseguir més poder per a Catalunya.

LA GARANTIA DE LA CONTINUITAT NACIONAL

Així com pels individus el dret a la vida -el dret a mantenir la seva existència- és el més bàsic i el més elemental de tots els drets, el dret a mantenir la seva identitat és el dret essencial dels pobles, sense el qual res no signifiquen tots els altres.

Per una nació sense estat com Catalunya, que a més és una nació petita i en el sentit més propi de la paraula "colonitzada" (vegi's Fabra), mantenir la pròpia identitat no és gens fàcil en l'època de la televisió i de la ràdio, de la cultura de masses, del desplaçament de les persones ràpid i barat i del desarrelament generalitzat. Però precisament per això, i perquè considerem que el dret a la diferència, el dret a continuar essent el que hem estat des de fa tants segles, és un dret inalienable, assolir la garantia d'aquest dret és un dels objectius bàsics de la política d'ERC.

La garantia més genuïna d'aquest dret, l'única indiscutible i permanent, fóra que es reconegués a Catalunya el dret a l'autodeterminació. Per això ERC, partit nacionalista de debò, que mai no ha fet concessions sobre el seu ideari essencial, ha reivindicat sempre, des de la seva fundació l'any 1931, el dret del poble català a autodeterminar-se i, conseqüent amb els seus principis, va votar a favor de l'autodeterminació en el moment que es discutí l'actual Constitució a les Corts de l'Estat, l'any 1978.

Però l'autodeterminació està actualment fora del nostre abast immediat car requeriria una reforma constitucional. El que podem proposar-nos de moment, és garantir la nostra supervivència nacional en el marc de la Constitució vigent. I això no és impossible si aconseguim realitzar quatre premisses bàsiques que són les següents:

1er. Que el català sigui, tal com diu l'Estatut, la llengua pròpia de Catalunya, és a dir reesdevingui l'única llengua normalment utilitzada com a instrument intern de relació humana i de cultura.

2on. Que la població d'origen no català s'integri progressivament a la comunitat nacional catalana.

3er. Que la nostra cultura reverdeixi, que reesdevingui una cultura nacional amb capacitat de creació i d'assimilació, que s'obri al món i no caigui en el localisme i en l'estretor provinciana.

4rt. Que les institucions polítiques catalanes assoleixin en tots els ordres una real incidència sobre els problemes candents del país.

Aquestes quatre coses, són possibles?. Sí, si les considerem com objectius bàsics i obtenim el poder necessari per a realitzar-les. No, si les institucions autonòmiques no passen de ser un simple esglaó en un sistema de descentralització administrativa. No, si l'intent assimilista castellà (cultura única i a mig termini llengua única) és considerat per Catalunya com acceptable o, àdhuc rebutjant-lo, és considerat com inevitable.

Que es tracti doncs dels problemes de la societat catalana o del problema més fonamental de tots, que és la supervivència nacional de Catalunya, la condició necessària per a resoldre'ls és sempre la mateixa: més poder, de seguida, per a Catalunya.

L'ÚNICA VIA: MÉS PODER PER A CATALUNYA

La consideració a grans trets dels tres grans problemes de la societat catalana actual -crisi d'identitat, inadequació al món modern, crisi econòmica- i del problema més fonamental que tenim plantejat -el manteniment de la nostra identitat nacional-, ens ha conduït a una conclusió única: cap d'aquests problemes no té solució fàcil ni immediata. En la mesura que la solució existeix, el portar-la a la pràctica no depèn, per desgràcia, únicament de nosaltres. Però qualsevol solució possible, total o parcial, transitòria o durable, no ens la donaran mai des de fora; qualsevol inici de progrés, qualsevol via de millora, passa forçosament per una condició prèvia: l'increment del poder català.

Siguin quins siguin els seus problemes, cap poble no pot començar a resoldre'ls satisfactòriament sense un mínim de poder. En un poble sense llibertat nacional una minoria pot viure confortablement acceptant la regla del dominador exterior. Però mai el conjunt del poble, mai les classes populars, mai els de baix. Tota la història del món, i especialment la història recent de la descolonització n'és una prova ben clara. La situació de Catalunya és una situació particular per quan, actualment, no estem ja en la situació d'un poble totalment subjugat com estàvem uns pocs anys endarrera. Tenim una autonomia, que és insuficient però que no és despreciable. Però després de l'experiència dels darrers quatre anys queda clar que l'autonomia

actual, sense més, no és prou per a permetre'ns resoldre els més essencials dels nostres problemes. O bé assolim més poder o bé continuarem anant a remolc i, el que és pitjor, anirem a remolc d'un Estat que, en molts aspectes, sembla haver perdut el rumb. O bé assolim més poder o bé Catalunya perdrà el tren de la modernització i amb ell la possibilitat de sobreviure.

Per això el punt més bàsic del Programa d'ERC, el denominador comú de totes les solucions que proposem, és aquest: més poder per a Catalunya, és a dir més poder per a les institucions autonòmiques i major influència de Catalunya sobre les decisions del Govern de l'Estat.

A partir d'aquí la primera qüestió que es planteja ara és saber en què ha de consistir aquest poder suplementari i com podem obtenir-lo, és a dir amb quina gradualitat i per quins mitjans. La segona qüestió és que es pot fer concretament amb el poder autonòmic actual i amb el nou poder absolut, de cara a millorar la situació dels catalans i les perspectives de futur de Catalunya. Després d'aquesta llarga introducció aquests seran els dos grans temes del present Programa.

EL NOSTRE OBJECTIU POLÍTIC: MÉS PODER PER A CATALUNYA

L'ACREIXEMENT DE PODER DE CATALUNYA

El poder addicional que Catalunya necessita ha de guanyar-se, de manera gradual i respectant les lleis, essencialment en dues direccions: augmentant el poder directe de les institucions catalanes i incrementant la influència de Catalunya sobre la conducta i les decisions del Govern de l'Estat. Accessòriament, com que estem en un món on imatge i prestigi equival a poder, Catalunya ha d'augmentar i enfortir, també la seva presència al món, tant en el camp cultural com en l'econòmic.

L'augment directe del poder de les institucions passa en aquest moment per les vies següents:

Utilització integral de les nostres competències i dels serveis traspassats.

Acabament dels traspassos de serveis.

Valoració adequada dels serveis traspassats i establiment correcte del percentatge de participació en la recaptació total de l'Estat.

Transferència o delegació urgent per part de les Diputacions Provincials de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona (mentre subsisteixin) d'aquells serveis que per llur pròpia naturalesa requereixin un plantejament coordinat.

Garantia que les Lleis de Bases en tràmit o en projecte no sortiran del marc del que s'ha d'entendre per legislació bàsica.

Reforma de l'Estatut en el sentit d'augmentar les competències de la Generalitat i de substituir el règim de financiació actual pel sistema de concert econòmic.

Aplicació de l'article 150 de la Constitució, apartats 1 i 2, a fi d'obtenir la facultat de dictar normes legislatives i la transferència o delegació de facultats corresponents a matèries de titularitat estatal.

Alteració dels límits provincials per Llei Orgànica de manera a transformar Catalunya en una província única.

L'increment de la influència de Catalunya sobre el Govern de l'Estat passa:

1er. Per l'estricta observança del principi que el Govern de la Generalitat no pot considerar aliè a ell res que afecti el poble de Catalunya i la societat catalana.

2on. Pel planteig institucional dels problemes, evitant les vies indirectes tals com la intervenció del Grup Parlamentari del Partit del Govern de la Generalitat en el Congrés dels Diputats.

3er. Per la publicitat de les negociacions celebrades i dels seus resultats, sense dramatitzar les divergències però també sense aparentar falsos optimismes.

4rt. Per l'exigència que, per part de l'Administració de l'Estat i dels organismes que en depenen, la dignitat de Catalunya i de les seves institucions sigui respectada, tant en les declaracions als mitjans d'informació com en les qüestions de protocol.

5è. Per la utilització sistemàtica de la via del recurs o del conflicte de competències davant del Tribunal Constitucional, sempre que es presumeixi que les Corts Generals no han respectat la Constitució o que el Govern de l'Estat no ha respectat la llei i sempre que els apercebiments previs no hagin donat resultat.

L'ACABAMENT DELS TRASPASSOS DE SERVEIS

La disposició transitòria sisena, apartat 3, de l'Estatut d'Autonomia estableix que la Comissió Mixta de Traspassos, en un termini de dos anys des de la data de la seva constitució, determinarà el terme en el qual s'haurà de completar el traspàs de tots els serveis que corresponen a la Generalitat, d'acord amb l'Estatut.

La Comissió Mixta es va constituir el 15 de juliol de 1980 però fins el 20 de setembre de 1982 (és a dir més de dos mesos després del que fixa l'Estatut) no va establir la data límit en la qual havien d'haver estat transferits a la Generalitat tots els serveis de l'Estat que, d'acord amb l'Estatut, li corresponien. La data fixada fou el 1er. de juliol del 1983. A l'imprimir aquest text (finals de març del 1984) el terme establert està sobrepassat de nou mesos i els traspassos estan lluny d'haver-se completat. No han estat traspassats encara, perquè no hi ha acord, entre altres, els serveis relatius a la investigació, a l'aprofitament dels recursos hidràulics, a l'ordenació del crèdit, banca i assegurances, al servei meteorològic, a la inspecció farmacèutica, als paradors de turisme, als heliports i aeroports, a les agències de transports per carretera, al salvament marítim i als transports marítims. Encara que hi ha acord per fer-ho, no han estat traspassats tampoc, amb excuses diverses, altres serveis tals com espectacles i cambres agràries. En fi en alguns casos, com per l'exemple en el de l'INEM, la negociació està en un punt mort ja que la interpretació de l'Administració estatal és que el servei no és traspassable.

Queda clar doncs que hi ha un cas flagrant d'incompliment

de l'Estatut davant del qual el Consell de la Generalitat fa prova d'una sorprenent passivitat. És evident que al permetre que duri aquesta situació sense que el poble de Catalunya la conegui exactament i sense recórrer allí on sigui, el Govern català es despulla ell mateix de poder, perquè no exerceix les competències a les quals té dret i sobretot perquè accepta ésser col·locat en situació d'inferioritat respecte al Govern de l'Estat, el qual decideix unilateralment i no compleix la llei. Esquerra Republicana reclamarà doncs el compliment estricte de l'Estatut i per tant el traspàs immediat dels serveis encara no traspassats.

LES VALORACIONS DELS SERVEIS TRASPASSATS

La qüestió de les valoracions és de les més importants per al bon funcionament de l'autonomia. Una infravaloració dels serveis traspassats significa la impossibilitat d'una gestió correcta d'aquests serveis, o el desatendre'n uns altres en profit d'aquests, o l'endeutament de la Generalitat. Inicialment els acords presos per la Comissió Mixta de Valoracions semblaven objectivament adequats però l'estiu del 1982 el PSOE va pretendre que certes valoracions acordades per la Comissió estaven mal calculades. El projecte de llei corresponent, presentat pel Govern Calvo Sotelo, no va arribar a ésser aprovat a causa de la dissolució de les Corts i el nou govern socialista va negar-se en rodó a acceptar l'acord de la Comissió. Aquest contenciós acabà finalment amb l'acceptació a primers d'aquest any, per part del Consell de la Generalitat, d'una reducció de més de trenta mil milions en la xifra primitivament acordada per a la liquidació dels anys 81, 82 i 83.

Posteriorment, al canviar la metodologia de càlcul, s'ha acceptat també pel 1984 un percentatge de participació de la Generalitat en la recaptació total de l'Estat que cobreix els costos mitjos dels serveis traspassats el 1983 però que, al no tenir en compte la inflació produïda d'un any a l'altre, reduirà de fet la quantitat que rebrà la Generalitat en relació a la rebuda l'any anterior.

L'acceptació de valoracions indegudes o de percentatges de participació insuficients no és solament una pèrdua de poder pel que significa de reducció en les possibilitats d'una bona acció de govern, sinó que ho és també en l'aspecte moral. Esquerra Republicana reclamarà que es mantingui una posició de ferma en el si de la Comissió Mixta i que es compleixin els acords d'aquesta i, si no hi ha possibilitat d'arribar a un acord, que s'arbitri un sistema d'arbitratge. El que és inadmissible és acceptar una supeditació de fet, permetent que el Govern de l'Estat tingui sempre l'última paraula en els casos de discrepància.

LA TRANSFERENCIA O DELEGACIO DE SERVEIS DE LES DIPUTACIONS

La Disposició Transitòria Sisena, apartat 7, de l'Estatut estableix que les Diputacions podran transferir o delegar en la Generalitat, d'acord amb allò establert en la legislació de Règim Local, aquells serveis que per llur pròpia naturalesa requereixen un planejament coordinat.

El Parlament de Catalunya, l'any 1980, aprovà, per iniciativa socialista, una Llei que pretenia deixar les Diputacions totalment desmantellades. Esquerra Republicana no va votar-la en els punts ~~essencials~~ perquè entenia que era anticonstitucional i per desgràcia així ho aprecià el Tribunal Constitucional, el qual l'anul·là pràcticament en la seva totalitat.

La sentència del Tribunal no impedia, però, que, sense fer desaparèixer les Diputacions, molts dels seus serveis fossin transferits a la Generalitat per mitjà d'acords bilaterals i d'una nova llei, formalment més respectuosa de la Constitució. Inexplicablement, excepte pel que fa a algunes qüestions puntuals (Serveis de bombers i Laboratori d'assaigs de la Diputació de Barcelona), res no s'ha fet en aquest sentit. Esquerra Republicana entén que aquesta ha estat una de les més greus omissions comeses pel Govern de la Generalitat durant la passada legislatura ja que la continuació de les Diputacions amb llur poder i mitjans econòmics intactes ha donat lloc a duplicació d'esforços i de despeses i a una pèrdua de prestigi de la Generalitat i ha impedit que certs problemes fossin enfocats amb la visió de conjunt que la situació requereix.

La solució definitiva d'aquest problema és, o bé una reforma constitucional que obri la possibilitat de fer desaparèixer totalment les Diputacions Provincials, quan la Generalitat estableixi la seva pròpia administració territorial descentralitzada, o bé la unificació de les quatre províncies catalanes en una província única.

Mentrestant això no sigui assolit, cal però que, aplicant l'Estatut, el paper de les Diputacions catalanes es vagi reduint ràpidament fins que s'arribi al mínim exigit per la Constitució en la lectura del Tribunal Constitucional. Esquerra Republicana no donarà suport a cap Govern que no faci d'aquesta qüestió un dels seus objectius immediats.

LES LLEIS DE BASES

Les competències de la Generalitat rarament són exclusives sense restriccions i les que l'Estatut diu que ho són, sense que existeixi cap limitació constitucional, el Govern de Madrid pretén que tampoc no ho són (cas per exemple de les competències quant a Cultura).

La limitació més freqüent de les competències autonòmiques és la de reduir-les al desenvolupament legislatiu i execució en el marc d'una llei de bases.

En el moment de discutir-se la Constitució quedava aparentment clar que les lleis de bases havien d'ésser tals, és a dir circumscriure's als aspectes fonamentals de la qüestió i no entrar en detalls, deixant de banda tot el que no afectava a l'essència. Malauradament això no ha estat així i s'han aprovat ja nombroses lleis de bases que només en tenen el nom, ja que precisen i detallen de manera quasi exhaustiva tota la normativa possible. Per iniciativa del Govern basc sobretot, s'han presentat alguns recursos davant del Tribunal Constitucional i les sentències d'aquest no han estat favorables. Així i tot no exclouen la possibilitat de replantejar el problema.

Esquerra Republicana entén que la defensa de les competències estatutàries passa per un esforç constant a fi d'evitar que les Lleis de Bases les vagin despullant de substància i reclama que, previs els estudis adequats, sempre que la negociació no aconsegueixi una solució favorable, recórrer davant del Tribunal Constitucional, tan amplament i tant freqüentment com sigui necessari. En particular és indispensable que per raons polítiques no es transaccionin a les Corts aquelles lleis de bases sacrificant allò que afecta les nostres competències en favor de qüestions d'altre ordre que interessin a certes forces polítiques però que no afecten el contingut de l'autonomia.

LA REFORMA DE L'ESTATUT

La premura de temps i la forma com el projecte d'Estatut fou preparat (a Sau i a Barcelona) i discutit (a la Comissió Constitucional de les Corts), foren causa que es produís una situació paradoxal: en molts aspectes la Generalitat té competències inferiors a les que han obtingut altres Comunitats Autònomes que des del punt de vista autonòmic no tenen la maduresa que Catalunya pot legítimament afirmar que posseeix.

Aquest sol fet justificaria que Catalunya, per raons d'equitat, pretengués eixamplar el seu Estatut reivindicant les competències que altres ja tenen. Però hi ha una altra raó molt més important. En els quatre anys últims les imprecisions i llacunes de l'Estatut s'han anat posant de manifest i ha quedat demostrat que, perquè l'autonomia sigui real i eficaç i les relacions entre la Generalitat i l'Estat siguin les normals, és necessari reformar l'Estatut en el sentit de donar a la Generalitat més competències i més llibertats d'acció.

Com que moltes de les reformes necessàries signifiquen només donar a Catalunya el que altres Comunitats Autònomes ja tenen,

Esquerra Republicana proposà al Parlament (sense èxit) i proposarà novament, al començar la nova legislatura, una reforma de l'Estatut limitada a què, en cada qüestió on Catalunya necessita més autonomia, s'arribi al nivell ja assolit per altres Comunitats. Aquesta reforma, no solament és necessària sinó que, a més, ningú no podrà negar que és justa i que és viable, ja que no significa cap novetat que l'Estat de les Autonomies no hagi ja acceptat i posat en pràctica.

La reforma afecta a qüestions molt diverses. Les més importants són les següents:

- Possibilitat d'incorporació a Catalunya d'ajuntaments limítrofs. (Reconeguda a Aragó en el seu Estatut).

- Reconeixement de la catalanitat de les comunitats catalanes radicades fora de Catalunya. (Atorgat a Galícia, Andalusia i Extremadura en els seus Estatuts).

- Extensió a la Generalitat de certes facultats, potestats i principis de l'Administració de l'Estat. (Atorgada en els Estatuts d'Extremadura i de Madrid).

- Competència sobre la legislació electoral de les Diputacions. Reconeguda a Euskadi en el seu Estatut).

- Competències sobre recursos hidràulics i altres qüestions relatives al règim d'aigües. Reconegudes a Aragó i a Andalusia en els seus Estatuts).

- Competència sobre Cambres Agràries, Confraries de Pescadors i Cambres Mineres. (Reconeguda en els Estatuts d'Aragó, d'Andalusia i d'Euskadi i en la Llei de Millora del Règim Foral de Navarra).

- Majors competències sobre serveis socials. (Reconegudes en els Estatuts de Castilla-la Mancha i d'Andalusia).

- Competències sobre el règim estatutari dels funcionaris propis i dels de l'Administració Local. (Reconegudes en els Estatuts d'Extremadura i d'Euskadi i en la Llei de Millora del Règim Foral de Navarra).

- Competència exclusiva sobre fires i mercats interiors (Reconeguda en tots els altres Estatuts).

- Competència sobre recursos geotèrmics. (Reconeguda en l'Estatut d'Euskadi i en la Llei de Millora del Règim Foral de Navarra).

- Execució de la legislació sobre el Fons per a la protecció de l'ocupació i sobre migracions interiors i exteriors. (Atribuïda a Euskadi i a Extremadura en llurs Estatuts).

- Competència sobre Caixes Rurals. (Reconeguda en els Estatuts de Castilla-La Mancha i Andalusia).

- Participació en els òrgans de gestió, control i administració dels organismes econòmics, institucions financeres i empreses o monopolis de titularitat o participació estatal i possibilitat d'elaborar, informes, estudis o propostes sobre empreses del sector públic (Atorgada en els Estatuts d'Extremadura i de Galícia).

-Desenvolupament legislatiu i execució en matèria de coordinació hospitalària. (Atorgats en l'Estatut d'Aragó).

-Possibilitat de sol·licitar tractats o convenis internacionals derivats del caràcter de regió fronterera. (Reconeguda en l'Estatut d'Aragó).

-Possibilitat de donar parer sobre legislació duanera. (Reconeguda a Canàries en el seu Estatut).

-Possibilitat d'elevat propostes sobre residència i treball d'estrangers. (Reconeguda a Canàries en el seu Estatut).

-Règim de concert econòmic, patrimoni i hisenda autònoma com els d'Euskadi i Navarra.

-Unitat lingüística amb les altres Comunitats de llengua catalana. (Reconeguda en l'Estatut de Balears).

-Drets històrics. (Reconeguts en els Estatuts d'Aragó i d'Euskadi).

-Coordinació de funcions de les Diputacions. (Atorgada a Aragó i al País Valencià en els seus Estatuts).

-Possibilitat de televisió pròpia en els termes reconeguts a Euskadi en el seu Estatut.

L'aspecte més important de la reforma proposada seria l'obtenció per part de Catalunya del règim de concert econòmic del qual gaudeixen Euskadi i Navarra. El règim de concert evitaria que l'Estat, pel simple mecanisme de retardar els seus pagaments, deixi (com ja ha fet) en situació de suspensió de pagaments la hisenda de la Generalitat i faci d'això un mitjà de coerció política absolutament inadmissible.

La proposta d'Esquerra Republicana d'iniciar el procés de reforma en la línia indicada no va assolir, al Parlament de Catalunya, la majoria absoluta que era necessària perquè fos presa en consideració. (Vota a favor, amb Esquerra Republicana, només el grup de Convergència i Unió, ja que el grup del PSUC, malgrat declarar-se partidari d'eixamplar les competències estatutàries, no va votar-la. L'única explicació d'aquesta incoherència és l'obsessió de no distanciar-se del PSOE i una pueril preocupació pel protagonisme).

Fora de Catalunya una proposta anàloga va ésser presa en consideració pel Parlament de Galícia el 23 de novembre del 1983, amb el vot en contra del PSOE. La modificació de l'Estatut Galleg proposa d'introduir també el règim de Concert Econòmic per les relacions d'ordre tributari entre Galícia i l'Estat.

Les reaccions del govern del PSOE a les propostes de reforma d'Estatuts han mancat de coherència. El ministre d'Administració territorial De la Quadra declarà el 28 de gener de 1984 a Santiago: "Plantear la reforma de los Estatutos sería políticamente nefasto". En canvi el Secretari General Tècnic del mateix ministeri, Francisco Sosa, declarava el 6 de març: "Habrà que reflexionar sobre el futuro del Estado de las Autonomías a partir de 1985. Por ejemplo, si es el momento idóneo para reformar los Estatutos

en algunas Comunidades Autónomas". El 1985 el tenim a la porta i Esquerra Republicana replantejarà desseguida al Parlament la qüestió de la reforma de l'Estatut i en fa un dels punts essencials del seu programa.

Naturalment la reforma de l'Estatut que hem exposat no exclou la possibilitat d'una reforma molt més àmplia, que portés l'Estatut fins al sostre constitucional. Esquerra Republicana n'és decididament partidària però plantejarà o no la qüestió durant la pròxima legislatura segons sigui la conjuntura política a Catalunya i a la resta de l'Estat.

L'APLICACIÓ DE L'ARTICLE 150 DE LA CONSTITUCIÓ

Les possibilitats que dona l'article 150 de la Constitució no han estat utilitzades fins ara. L'apartat 1 d'aquest article permet a les Corts atribuir a les Comunitats Autònomes, en matèries de competència estatal, la facultat de dictar normes legislatives dins del marc dels principis, bases i directrius fixats per una llei-marc estatal. Aquestes normes estaran però subjectes al Control de les Corts en els termes que la llei-marc estableixi. L'apartat 2 del mateix article permet transferir o delegar a les Comunitats Autònomes, mitjançant llei orgànica, facultats corresponents a una matèria de titularitat estatal que "per la seva naturalesa siguin susceptibles de transferència o delegació". La mateixa llei ha de preveure les formes de control que l'Estat es reservi.

Les facultats que l'article 150 permet d'atribuir a les Comunitats Autònomes són sempre a precari perquè, així com qualsevol modificació de l'Estatut necessita un procediment complicat que implica un referèndum a Catalunya, la decisió de les Corts de l'Estat d'aplicar l'article 150 pot ésser revocada novament per majoria absoluta. A més, així com el control de les competències estatutàries només pot exercir-lo, pel que fa a les lleis, el Tribunal Constitucional i, pel que fa a la resta, la jurisdicció contencioso-administrativa i el Tribunal de Comptes, les facultats transferides o delegades estan sotmeses, com hem vist, al control de les Corts. Així i tot l'aplicació de l'article 150 pot representar una extensió de l'autogovern i per tant és una via no negligible d'augmentar el poder de les institucions catalanes. Esquerra Republicana intentarà, per tots els mitjans al seu abast, que durant els pròxims quatre anys, en aquells casos que quedi clar l'avantatge que significaria per a tots aquesta extensió de poder de la Generalitat, l'article 150 de la Constitució sigui aplicat.

Al conèixer la proposta de reforma de l'Estatut que Esquerra

Republicana presentà al Parlament l'estiu de 1983, el PSUC presentà per la seva banda una proposta de proposició de llei a presentar a les Corts Generals en la qual pretenia utilitzar la via de l'article 150 per a dotar la Generalitat de noves competències. El PSUC anomenà la seva proposta "millora de l'Estatut" quan de fet no tenia res a veure amb l'Estatut, que quedava igual que abans. Però, molt pitjor que això, la proposta del PSUC era, en els termes que estava redactada, absolutament anticonstitucional i no podia tenir cap viabilitat. Més que un intent seriós de plantejar el problema era doncs una manera improvisada d'assolir protagonisme enfront de la proposta que Esquerra Republicana havia estudiat i divulgat.

CATALUNYA PROVÍNCIA ÚNICA

Anteriorment ja hem indicat que la modificació dels límits provincials (possible per mitjà de llei orgànica, segons l'article 141.1 de la Constitució) permetria transformar Catalunya en província única.

Les Comunitats Autònomes que estan formades per una sola província (Astúries, Cantàbria, Madrid, Múrcia i Rioja) han assumit des de llur fundació totes les competències, mitjans i recursos que segons les lleis corresponen a la Diputació Provincial i els òrgans de representació i govern de la dita Diputació queden substituïts pels propis de la Comunitat Autònoma.

Transformar Catalunya en província única significaria doncs la desitjada supressió de les quatre Diputacions Provincials catalanes i l'assumpció de tots llurs poders per la Generalitat.

No sembla necessari argumentar gaire sobre els avantatges que això tindria per a Catalunya. La necessària descentralització política i administrativa en el territori català podria fer-se per llei del Parlament, d'acord amb les realitats geogràfiques, econòmiques i culturals de les comarques de Catalunya, prescindint de l'encotillament provincial que ha estat tan nefast. La unitat organitzativa del nostre territori quedaria assegurada, desapareixerien les oposicions i conflictes entre administracions paral·leles i s'evitaria la duplicació de serveis i els malbarataments. El nombre total de funcionaris quedaria limitat. En resum l'administració territorial podria establir-se de manera racional d'acord amb la voluntat dels catalans. Accessòriament desapareixerien també els governadors civils (el Delegat del Govern assumint-ne les funcions) i en aquest aspecte, també, es produiria una simplificació i un estalvi.

L'únic inconvenient seria que la representació catalana a les Corts de l'Estat quedaria disminuïda. El nombre de senadors elegits directament a Catalunya passaria de 16 a 4. Tenint en

compte les limitades facultats que té actualment el Senat, no sembla que això tinguéssin real importància.

Per totes aquestes raons Esquerra Republicana presentarà al pròxim Parlament una proposta de proposició de llei, a presentar davant del Congrés dels Diputats, perquè les quatre províncies catalanes es refonguin en una sola.

La Generalitat no pot considerar que li és aliè res del que afecta Catalunya.

Per Esquerra Republicana la Generalitat no és una comunitat autònoma més. La representació que de Catalunya té la Generalitat, no li prové de la Constitució i de l'Estatut sinó que la Generalitat té una legitimació històrica pròpia i encara que segons les lleis vigents el poble català no tingui la plena sobirania, entenem que la té moralment i que per tant la Generalitat, com a representació genuïna d'aquest poble, està legitimada per a parlar i actuar en el seu nom.

Esquerra Republicana entén, doncs, que la Generalitat ha de considerar com a problemes seus tots els problemes de la ciutat catalana, ja sigui per a intentar resoldre'ls directament, quan estan en l'esfera de les seves competències jurídiques, ja sigui per a reclamar-ne la solució del Govern Central, quan es tracta de qüestions que són de competència estatal.

Esquerra Republicana propugna doncs que el President i el Consell Executiu de la Generalitat actuïn permanentment com a portaveus de Catalunya, per a plantejar els problemes de Catalunya davant del govern Central. De la mateixa manera que sindicats obrers, col·legis professionals i representacions patronals negocien amb el Govern en relació amb els problemes que els afecten, la Generalitat ha de negociar amb el Govern de l'Estat totes les qüestions que afecten Catalunya. I aquestes negociacions han d'ésser conduïdes amb claredat, amb perfecta transparència, de manera que el poble català n'estigui informat, conegui les dades del problema i sàpiga fins a quin punt les posicions catalanes són escoltades i tingudes en compte.

Esquerra Republicana ha estat sempre partidària del diàleg. Però voldríem que el diàleg s'establís a nivell institucional tot i respectant naturalment les prerrogatives del Govern de l'Estat de tenir l'última paraula en totes les qüestions que són de la seva competència.

Qualsevol Govern que vulgui comptar amb el suport d'Esquerra Republicana haurà d'assumir els principis que acabem d'exposar.

ORDENAMENT TERRITORIAL

El desmesurat desequilibri que existeix respecte als serveis entre una comarca de Catalunya i una altra i respecte, semblantment, als municipis, és lamentable; i quelcom de semblant succeeix entre els diversos sectors de les aglomeracions urbanes. D'aquí que es faci necessari un ordenament territorial general -el de tot Catalunya- i un ordenament territorial parcial en l'aspecte de superfície. Ambdós tipus d'ordenament estan interrelacionats.

L'Estat reté un conjunt de serveis i funcions d'ordre divers d'acord amb la divisió. Aquesta divisió provincial manté la persistència de les Diputacions i dels Governos Civils provincials. L'existència, ensems, de dos tipus de divisió territorial és un absurd; i si més no complica la vida administrativa dels habitants. S'ha de fer per manera que la divisió comarcal coincideixi amb els límits administratius de l'Estat. Per arribar a aquesta situació, la solució més radical-a defecte de la supressió de les quatre províncies, és la reunió d'aquestes en una sola província que faci de Catalunya una Comunitat uniprovincial, com ja n'hi ha d'altres en l'Estat espanyol.

En aquest sentit la Generalitat pot proposar, doncs, a l'Estat la promulgació d'una llei modificadora dels límits provincials; i la Constitució de l'Estat espanyol preveu la possibilitat de modificar els límits provincials. Apartat 1er. de l'article 141.

Si es pot obtenir que les comarques no contradiguin pels seus límits els límits provincials, amb la millor funció político-administrativa de la Generalitat a través de les comarques, el concepte i l'efectivitat de la divisió provincial s'anirà minimitzant; en espera que la divisió provincial i tot allò que comporta, desapareixi del tot.

Un ordenament territorial efectiu i amb base a la divisió territorial de la Generalitat, serà l'eina més efectiva per anar anul·lant la divisió provincial.

Tres realitats del nostre ambient territorial s'han de tenir en tot moment presents: el municipi, la comarca i el conjunt de la nació. Bo i acceptant, i àdhuc desitjant, que sorgeixin entitats que comprenguin diversos municipis (mancomunitats municipals) i diversos agrupaments de comarques (supracomarques) s'ha de tenir present que cada un d'aquests àmbits territorials, amb jurisdicció pròpia, són part integrant del govern de la

Generalitat de Catalunya. Els organismes intermedis -mancomunitats municipals i supracomarques- han de respondre a la gestió d'uns determinats serveis fusionats.

A les grans aglomeracions urbanes, la personalitat de les barriades s'ha de desvetllar, car amb l'adequat plantejament de llur capacitat i d'acord amb les funcions i serveis que corresponen al municipi del qual formen part, això permetrà la més bona marxa de l'administració municipal. Potser seria convenient que els regidors, almenys els dels municipis de més de 50.000 habitants, es presentessin a l'elecció per barriades en lloc de fer-ho per a tot el municipi. D'aquesta manera seria més factible que els regidors posseïssin un millor coneixement de la problemàtica de la seva respectiva barriada. La xifra de població que s'hauria de tenir en compte per considerar l'existència d'una barriada de prou pes requeriria un previ estudi socio-econòmic del municipi.

POSICIÓ D'ERC REFERENT A L'ORDENAMENT TERRITORIAL

ERC sempre ha fet seu el desig majoritari dels catalans que Catalunya sigui una divisió territorial per comarques i que aquestes, així com els municipis que les integrin gaudeixin d'una autonomia que els permeti:

- a) Als municipis i comarques de poder dirigir el més gran nombre possible de serveis.
- b) A les comarques, la Generalitat ha de plantejar la necessitat que cada comarca a més de tenir cura dels serveis que li són propis, presenti propostes que facin referència a l'àmbit nacional i que estiguin relacionades amb l'ordenament del territori.

Aquests objectius han d'ésser assenyalats a tots els habitants de Catalunya car són la prova de la voluntat d'ERC de descentralitzar els serveis; o sigui, distribuir territorialment les responsabilitats.

ERC ha de manifestar en el seu plantejament polític, la seva voluntat de presentar el més ràpidament possible al Parlament de Catalunya un projecte de llei de Divisió Territorial i un altre projecte que es refereix al règim d'autonomia comarcal i municipal.

Pel que fa referència a la Vall d'Aran i d'acord amb el què prescriu la disposició primera de les Disposicions Addicionals de l'Estatut, en el decret de creació del Consell de l'Alt Pirineu hi figuraran les normes d'acord amb les quals la Generalitat de Catalunya reconeix i actualitza les peculiaritats històriques de l'organització administrativa interna de la Vall d'Aran.

Cal considerar que en matèria de Justícia correspon a la Generalitat fixar les delimitacions de les demarcacions jurisdiccionals com també la seva capitalitat; i semblantment pel que es refereix a les notaries als registres de la Propietat i Mercantils. Cal, doncs, establir la demarcació territorial d'acord amb la divisió territorial per comarques.

La planificació econòmica del país requereix que existeixin uns centres d'actuació dels organismes de la Generalitat que han de posar en marxa els plans que s'acordin; i aquests centres han de respondre, pel seu emplaçament, a la divisió comarcal.

Hom ha de fer per manera que en planificar-se l'ordenament del territori la gent de les comarques no pugui dir que l'únic que s'ha guanyat és que en lloc d'anar a Madrid, s'hagi d'anar a Barcelona per qualsevol gestió.

L'organització del país en comarques i supracomarques en l'aspecte administratiu, de servei i de planificació econòmica han de fer obsoletes les Diputacions.

ERC ha de portar al convenciment dels ciutadans de Catalunya que la seva política està dirigida a valorar plenament el ric mosaic dels paisatges geogràfics del país d'acord amb els seus recursos naturals, els seus habitants i les seves possibilitats econòmiques; i que d'acord amb aquesta valoració treballarà perquè l'ordenament del territori compleixi amb els requeriments i necessitats de llurs pobladors.

Tot pla d'ordenament territorial s'ha de confeccionar en funció dels requeriments actuals i dels requeriments en el futur, un futur que s'ha de dividir en etapes de curt, mitjà i llarg plaç. I això s'ha de prendre en consideració per a cada un dels graus de les col·lectivitats humanes i dels seus respectius espais físics, municipi, mancomunitat municipal, comarca, supracomarca.

Tot pla d'ordenament del territori urbà o rural s'ha de realitzar amb un gran respecte a l'ecologia i a aquells aspectes relacionats amb l'evolució històrica del país, de la comarca i del municipi, i s'ha de sotmetre a les següents normes taxatives:

- Prendre les mesures necessàries per a reduir en una etapa de temps la més curta possible, les diferències de equilibri existent entre les xifres de població de les diverses comarques.
- Reactivar les economies de les comarques deprimides. Hom considera que una comarca està deprimida quan el creixement vegetatiu de la mateixa està per dessota de la mitjana de creixement vegetatiu nacional.
- Interrelacionar les comarques amb sistemes de qualitat de transports independentment de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
- Fer per manera que l'habitat de qualsevulla comarca o

mancomunitat de municipis, compti amb els adequats establiments públics en el camp educacional i de sanitat.

L'ordenament territorial ha de comptar amb la iniciativa i esperit emprenedor dels habitants dels municipis i de les comarques; car en els diversos aspectes relacionats amb l'ordenament del territori s'ha de plantejar en concordança amb els criteris, necessitats i requeriments que plantegin els municipis i les comarques.

Les solucions de les necessitats i requeriments indicats i així ho preveu l'Estatut, implica l'exercici autònom de les seves funcions per part de cada una de les Entitats, l'ordenament territorial de tot Catalunya ha de preveure, per tant, les esmentades autonomies.

Els municipis col·lindants així com també les comarques col·lindants han de poder establir entre si els nexes que s'escaiguin per tal que els serveis puguin, si és el cas, actuar en forma conjunta evitant despeses innecessàries tant en equip com en personal.

Amb tants anys d'una administració contrària o d'esquena a les necessitats de Catalunya, l'actuació autònoma dels municipis i comarques requereix un alt grau de responsabilitat de la ciutadania d'ambdues col·lectivitats i de les persones que democràticament elegides, les regeixin.

Cal dir que s'ha fet notori en aquests darrers anys l'afany per part dels municipis i de les comarques de fer-se càrrec d'aquesta responsabilitat. I aquest afany potser s'ha fet sentir amb més força en els àmbits territorials en els quals la depressió econòmica i demogràfica és més punyent.

DE LA DIVISIÓ COMARCAL

Considerant que l'Estatut en el seu article 5è. preveu que correspon a la Generalitat l'estructurar la divisió territorial en municipis i comarques -i així en supracomarques i altres demarcacions- s'han de tenir presents els següents aspectes:

- a) Hom podrà modificar, d'acord amb allò que manifestin lliurement i raonadament els municipis, llurs límits i autoritzar altres mesures, com és l'establiment de les mancomunitats municipals.
- b) Establir la divisió en comarques i en el seu cas, crear o autoritzar la creació d'Entitats supracomarcales o d'altra mena. En tots aquests casos, no cal dir que s'haurà de procedir d'acord amb la manifestació raonada de les comarques directament afectades.

Correspon, estatutàriament, legislar en matèria de demarcacions territorials al Parlament de Catalunya. El Govern de la Generalitat haurà de fer l'estudi corresponent del projecte de llei. En aquest projecte haurà de figurar junt amb la fixació dels límits i senyalament de les capitals el contingut polític-administratiu tant dels municipis com de les comarques de les supracomarques, de les mancomunitats municipals i d'altres demarcacions que es puguin crear. En realitat, creiem que caldrà un projecte de llei de bases, car noves disposicions legals n'hauran de precisar l'abast.

TRASPASSOS DE SERVEIS DE LA GENERALITAT A LES COMARQUES I MUNICIPIS

Unes comarques -i unes supracomarques- així com els municipis són quelcom més que unes divisions en un mapa més o menys bellament acolorit. Es tracta d'unes Entitats de dret públic que han de tenir un contingut que els proporcioni un tangible pes dins la realitat del conjunt nacional.

L'organització político-administrativa de la Generalitat de Catalunya d'acord amb l'Estatut i coincidint amb el pensament de tot ciutadà responsable, admet com ja s'ha dit, l'autonomia de gestió per part dels municipis i de les comarques. Una autonomia enfocada a que els municipis i comarques estiguin capacitats per a menar aquells aspectes substancials a la seva existència i aquells serveis que són propis de cada una d'aquestes entitats. Els aspectes substancials i els serveis indicats estan relacionats amb la seva identitat político-administrativa.

Hom podria sintetitzar aspectes i serveis en tres grans divisions:

- a) Constitució dels respectius organismes de govern i establiment de llurs funcions d'acord amb les corresponents disposicions legals.
- b) Elaboració, execució i prestació de determinats serveis dins els corresponents àmbits municipals i comarcals.
- c) L'administració de llurs finances.

D'acord amb l'apartat 3er. de l'article 5è. de l'Estatut, correspon al Parlament de Catalunya dictar les lleis que es refereixin a la Divisió Territorial de Catalunya i el seu Ordenament Territorial bo i "garantint l'autonomia de les diferents entitats territorials".

S'haurà de promocionar en el Parlament i fora d'ell si escau, que es legisli amb premura en les matèries esmentades i en altres relacionades amb l'ordenació del territori, per considerar que les disposicions legals esmentades han de respondre plenament a la realitat present de Catalunya i de cara al demà, i per

considerar que han d'estar relacionades amb el traspàs de serveis de la Generalitat a les comarques i els municipis.

L'ordenació del nostre territori requereix disposicions legals que s'ajustin a les seves característiques físiques i socioeconòmiques i això és palès arreu i en forma particular al litoral marítim. Un litoral del tot diferent si es tracta de la Costa Brava i de la península del cap de Creus o si es tracta del litoral de platja del Tarragonès i del Baix Camp o del delta del Baix Ebre i del Montsià. L'existència de les concentracions humanes a la costa incideix igualment en les característiques i la problemàtica del litoral i de les seves aigües adjacents.

POLÍTICA DE GESTIÓ DE LES AIGÜES

L'aigua és un recurs fonamental. L'aigua no coneix fronteres. L'aigua és un problema humà. La determinació de les reserves disponibles i la seva gestió, tant des d'un punt de vista quantitatiu com de qualitat, han d'ésser un objectiu particular dels òrgans de gestió territorial, i formar part del contingut del programa polític de govern sota els aspectes de recursos, salut i lleure.

RECURSOS D'AIGUA

L'aigua no representa un problema important a les nostres terres des d'un punt de vista quantitatiu. Tanmateix cal completar el coneixement de tots els recursos disponibles i planificar l'utilització òptima d'aquests recursos. Aquesta planificació es té de dur a terme dins d'una més àmplia d'abast territorial que contempli:

- la classificació, ús i capacitats de les terres.
- els estudis geològics i altres per a recerca de recursos.
- les consideracions d'ordre econòmic, financer, legal i administratiu adients.

També cal considerar la relació existent entre els problemes d'ordre qualitatiu i els quantitatius, per quant els primers són conseqüència de concentracions excessives de substàncies contaminants, i per tant derivades dels volums d'aigua disponibles.

Un projecte de planificació dels recursos hidràulics serà multiobjectiu respecte a:

- subministre d'aigua, domèstic i industrial
- irrigació de les terres
- generació hidroelèctrica
- control de riades
- conservació de la pesca i vida animal salvatge
- usos recreacionals
- control de la qualitat de les aigües i de la salinitat
- possibilitats de navegació
- desenvolupament econòmic
- drenatges, conservació del sòl, erosió, sediments, plagues d'insectes.

CRITERIS PEL DESENVOLUPAMENT D'UNA POLÍTICA DE GESTIÓ DE LA QUALITAT DE LES AIGÜES

La problemàtica de la gestió de la qualitat de les aigües es té d'incloure dins d'una planificació global dels recursos hidràulics, tant pel que fa a les aigües subterrànies com les superficials.

L'administració i planificació per conques hidrogràfiques, com a unitat natural de gestió, es té de compaginar amb la política econòmica i social de les comunitats incloses o parcialment afectades. La cooperació entre comunitats compartint un riu, llac o aquífer, és fonamental. A més de les fronteres dins l'estat espanyol, Catalunya també té fronteres amb l'estat francès. La cooperació internacional ha estat tractada per la OCDE dins la Recomanació C (78) 77 Final del 22 de setembre 1977, on el principi de no-discriminació estableix que el medi ambient ha de ser protegit com si les regions concernides pertanyessin al mateix país i la frontera no les separés.

El punt de partida, per a una lluita contra la contaminació de les aigües, és una situació de fet on ja existeix la contaminació, i les mesures han d'anar adreçades al mateix temps a evitar problemes addicionals i a restaurar els efectes anteriors.

Hi ha una certa dificultat a definir la contaminació i especialment els límits d'acceptació. Per les aigües superficials, com a sistemes ecològics, hem de considerar l'home com una part del món biològic i acceptar la seva integració en aquest. Tan sols quan els efectes humans superen uns certs límits podem parlar de contaminació. Per definir aquests límits ens referirem als efectes presents quan es doni qualsevol de les dues condicions següents:

- la superació de la capacitat d'autoregulació dels sistemes ecològics propis del riu o llac, de forma que els seus efectes siguin irreversibles.
- la inhabilitació de l'aigua per als seus usos normals, requerint controls i tractaments sensiblement superiors als que la composició original de l'aigua hagués requerit.

El gran volum d'inversions necessàries per dur a terme la gestió de qualitat de les aigües, requereix un esforç planificador proporcional. Les tècniques modernes de programació permeten donar un criteri objectiu a les despeses i justificar-les a l'hora de distribuir uns recursos econòmics limitats.

Es urgent establir un inventari d'abocaments. A més dels abocaments superficials existeix una eliminació de residus líquids per infiltració de conseqüències nocives a llarg plaç. Cal que les indústries justifiquin la desaparició dels seus subproductes.

Les autoritzacions de nous abocaments han de ser autoritzats d'acord amb la planificació general, amb criteris de situació

geogràfica i per un temps determinat. Una gestió ben planificada ha de permetre establir els estàndars requerits per a un abocament determinat considerant les característiques del riu, la localització i les quantitats de substància contaminant que es poden esperar aplicant una tecnologia de tractament raonable, sense superar els criteris de qualitat establerts per al riu o llac.

El sistema de penalitzacions (tases i cànons) establert a Catalunya ha de venir equilibrat amb un sistema d'incentius que arribi també als abocaments industrials, en forma de préstecs, ajudes tècniques i subvencions amb algun tipus de contrapartida, si es vol que els programes de millora i manteniment de la qualitat dels nostres rius sigui socialment eficient.

Existeix en estudi una nova llei d'aigües per a tot l'estat espanyol. No és la manca de legislació, encara que fora convenient la seva modernització, sinó la manca d'eficàcia o de voluntat d'aplicació el que ha permès l'agreujament del problema de la qualitat de les nostres aigües. Tota nova legislació que no vagi acompanyada de l'intenció d'aplicació seria temps perdut. La impossibilitat d'aplicar canvis radicals obliga a acompanyar objectius amb programes d'execució realistes.

LA CONTAMINACIÓ DE LES AIGÜES COSTANERES

Les aigües costaneres no són un recurs fonamental, però són el medi ambient per moltes espècies marines, font d'aliments, i un important component de l'indústria turística.

La legislació espanyola abasta a més del mencionat "Reglamento de actividades molestas, insalubres, nocivas y peligrosas" la "Resolución de la Dirección General de Puertos i Señales Marítimas" (23 d'abril 1977) amb normes provisionals per al projecte i execució d'instal·lacions depuradores i d'abocament d'aigües residuals al mar, a les costes espanyoles.

La principal preocupació però, resulta de la contaminació marina per causa del petroli i derivats. Existeix una "Comisión Nacional" creada per la O.M. de 13 de juny del 1962 agrupant els diversos ministeris implicats. "Una Orden de la Presidencia del Gobierno de 1 de Junio 1963", limita la concentració admissible en olis a les aigües salades després de la neteja dels tancs petrolers a 100 ppm.

L'acuació sobre els abocaments continentals ha de ser objecte de la planificació territorial, al igual que per els que tenen com a destí rius i llacs.

Els problemes derivats dels abocaments de vaixells, particularment pel que fa a petrolers, ha de ser objecte d'una acció a nivell internacional on es fagin patents els nostres importants interessos.

**PROGRAMA DE GOVERN
D'ESQUERRA REPUBLICANA
DE CATALUNYA
1984**

**BENESTAR
SOCIAL-QUALITAT
DE VIDA**

PER UN NOU HORITZÓ CULTURAL

La nostra cultura és un dels més importants fonaments del fet diferencial català, és a dir de la nostra existència com a nació. Cultura és per a nosaltres tot el conjunt de trets espirituals, materials, intel·lectuals i afectius que ens caracteritzen com a grup social diferenciats i per tant considerem que dins del fet cultural s'hi engloben les arts, les lletres, l'educació, les formes de vida, els sistemes de valors, i la memòria històrica dels catalans.

Com a nacionalistes considerem essencial per al recobriment de la nostra consciència nacional, desorientada entre un folklorisme "regionalista" i un centralisme neo-imperialista, nous horitzons per a la cultura catalana. És a dir una política vibrant, engrescadora que plantegi uns objectius comuns d'alta volada, que no es limiti a administrar uns recursos públics ingrats, sinó que sigui un revulsiu perquè tota la societat catalana actuï com a protagonista d'una cultura nacional que vol tornar a ocupar el lloc d'honor que la seva història li atorga.

Com a homes d'esquerra, és a dir defensors de la llibertat, la igualtat, i, especialment, de la solidaritat entre tots els homes, considerem la política cultural com el principal instrument d'alliberació de l'ésser humà, ja que sols la veritat fa els homes lliures. Cal doncs en el camp d'un esquerrisme de llibertat proposar un nou horitzó per a Catalunya. Cal fer tots els ciutadans actors d'aquesta tasca. Això vol dir una cultura amb formes culturals pròpies, que s'integri en les corrents universals de progrés. Vol dir una política imaginativa que respecti i potenciï la creativitat, sense crear dirigismes oficials. Vol dir, una educació de qualitat per als nostres infants. Vol dir, una educació mitjana i superior amant a tots els avenços científics i socials. Vol dir també, una defensa i promoció de les formes i continguts culturals comuns de tots els països catalans. Vol dir en fi, una política cultural en constant autocrítica i de ple respecte a les actituds heterodoxes, ja que una esquerra conformista perd tota la seva raó de ser.

Com a partit que aspira al Govern de Catalunya, ERC és conscient que els nous horitzons culturals que proposa, requereixen un impuls i una coordinació per part dels representants de la nació catalana; que el govern deu abandonar prudències excessives i complexes d'inferioritat, i que el Parlament haurà de promulgar

tot un conjunt de normes que articulin i vertebrin tant les accions oficials com les iniciatives sorgides de la pròpia Societat.

Per tot això, ERC us promet que per mitjà de la confiança que el poble li atorgui, defensarà des del Govern o des de l'oposició, els següents objectius:

POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Conscients de què la llengua és un dels trets més importants dels nostre fet cultural, proposem la defensa, aprofundiment i reforma de la Llei de Normalització lingüística. Respectem la cooficialitat, però considerem que la llengua de Catalunya és solament el català. Amb respecte als que encara no el parlen, aspirem al monolingüisme en tots els camps. La Generalitat deuria impulsar institucionalment aquesta tasca integradora -les accions de les corporacions locals-, fent valer sense reserves les seves competències estatutàries.

La catalanització deu ésser total a l'activitat administrativa i als mitjans de comunicació oficials, i intensa en el camp de l'educació a tots els nivells.

Així mateix, impulsarà l'ús del català en totes les relacions socials, especialment les mercantils, defensant l'ús exclusiu del català per a tots els rètols i denominacions d'empreses i productes catalans.

EDUCACIÓ PRE-ESCOLAR I BÀSICA

En aquest camp la nostra política es dirigirà a assolir els següents objectius:

Una escola pública desburocratitzada i de qualitat. Potenciació dels equips escolars. Creació dels Consells municipals i comarcals d'ensenyament. Atenció preferent a les escoles de formació de mestres. Catalanització dels continguts educatius. Obligatorietat per a tots els centres de l'inclusió de dos cursos d'EGB.

Una escola privada lliure i sense privilegis. Supressió de les subvencions indiscriminades. Ajudes concretes mitjançant concurs públic a centres privats que realitzin tasques de renovació pedagògica o cobreixin necessitats concretes d'escolarització.

Modernització dels continguts docents. Introducció de l'informàtica als centres d'EGB. Establiment a partir del 8è. curs d'EGB de l'idioma anglès, com a tercera llengua obligatòria. Implantació de les vacances d'hivern amb planificació de la pràctica dels esports d'hivern per a mestres i alumnes. Intercanvis escolars

entre els centres de Catalunya i escoles de l'estranger.

Atenció preferent a les escoles de formació de mestres amb plena autonomia en la gestió de les mateixes procurant que la seva ubicació comarcal cobreixi tot l'àmbit de Catalunya.

Creació dels Consells municipals o comarcals d'ensenyament amb participació de tots els ciutadans.

ENSENYAMENT MITJA I FORMACIÓ PROFESSIONAL

Considerem que la segona ensenyança hauria de ser, com és en l'actualitat a gran part dels països europeus, única i diversa al mateix temps (Batxillerat Humanístic, Batxillerat Tecnològic, Batxillerat Científic, Batxillerat Comercial, etc...)

Optem doncs, pel que s'anomena Tronc Comú, és a dir, unificació del primer grau de la FP i el BUP en el sentit de propugnar una segona ensenyança única i plural alhora, perquè considerem que aquesta respecta el fet vocacional dels alumnes sobre el qual s'articula el seu interès i la seva responsabilitat, garantia d'una educació eficaç i ordenada.

No podem oblidar però, aquells alumnes que han acabat la Bàsica i de moment no volen continuar els estudis teòrics i per raons personals, socials o familiars se senten atrets vocacionalment per l'aprenentatge d'un ofici o per uns estudis eminentment pràctics. Per a aquests caldrà crear un curs de dos anys de contingut bàsicament pràctic, amb molt poca tecnologia i poques assignatures del camp humanístic i científic, ja que de moment aquests alumnes no se senten atrets per aquests continguts, i això dificulta el seu aprenentatge i el seu interès educacional. Aquest curs s'hauria de programar en estreta relació amb les necessitats conjunturals dels diferents sectors productius. El pla docent preveuria l'inserció a posteriori d'aquests alumnes a tots els graus de l'educació quan vocacionalment desitgin fer-ho.

Aquesta opció del Tronc Comú implicaria la integració dels cossos docents (BUP, FP) i, evidentment, una consideració igualitària entre els professors de pràctica i teoria que actualment imparteixen la FP.

Dins d'aquest plantejament, l'autèntica FP de caràcter eminentment tecnològic, la vindria a constituir el que avui s'anomena FP-2, dels 16 als 19 anys, a la qual podrien optar aquells alumnes que haurien cursat una segona ensenyança tecnològica, i que s'hauria d'articular amb les escoles tècniques superiors.

A Catalunya les escoles de FP, moltes d'elles de caràcter municipal o dependents en forma de Patronats d'entitats públiques, vénen a continuar la tasca que estimulà la Mancomunitat de Catalunya imbuïda de l'esperit de l'"Arts and Crafts" a començament

de segle amb les escoles d'Arts i Oficis, mentre que a la resta de l'Estat són de creació més recent i quasi totes estatals. Ara per ara es fa molt difícil de continuar per part dels Ajuntaments i altres entitats públiques aquesta tasca subsidiària de l'Estat. Per això s'ha de fer possible el traspàs a la Generalitat d'aquests centres generalment ben dotats de medis materials i personal i amb una llarga experiència docent, que constitueixen una xarxa educativa de gran importància a Catalunya, o la realització de concerts econòmics d'aquests centres amb la Generalitat.

ENSENYAMENT SUPERIOR

En aquest sector, creiem que s'imposen importants canvis estructurals per a evitar la creixent inflació de títols universitaris i especialment modificar els hàbits de la nostra societat que equiparen títol a lloc de treball o mitjà de guanyar-se la vida, provocant com a conseqüència la pressió per a la constitució de nous cossos burocràtics de servidors de l'Administració, no sempre adequats a les veritables necessitats socials. Aquestes modificacions exigeixen uns objectius a mitjà i a llarg termini, però també creiem que sense aquestes, Catalunya no trencarà amb unes estructures que obeeixen a uns models burocràtics ja superats.

Per això proposa, utilitzant al màxim les competències de la Generalitat i en tot cas l'impuls institucional, la modificació de l'actual COU i ensenyament universitari en dos cicles de quatre i dos anys respectivament.

Primer cicle. El primer cicle de quatre anys de durada podria ésser molt diversificat a partir d'un primer any comú en el qual fos preponderant l'ensenyament de llengua i humanitats.

En els altres tres anys podria haver-hi moltes especialitats, ja de ciències, ja de lletres, en les quals s'englobarien les actuals carreres tècniques de grau mitjà (enginyers tècnics) i altres especialitats de nova creació (periodisme, belles arts, EGB, informàtica, etc). Algunes d'aquestes especialitats s'acabarien com a "carrera" pròpia al final del primer cicle, a la vegada que servirien com a condició necessària per a ingressar en el segon cicle universitari.

Es d'advertir que algunes de les especialitats del primer cicle podrien ésser temporals d'acord amb les necessitats del moment.

L'existència d'aquest primer cicle universitari tindria els següents avantatges:

a) Donaria "status" universitari a un conjunt d'especialitats que avui el reclamen i estendria per tant l'educació universitària tant territorialment com en profunditat interclassista.

b) Solucionaria el problema de la selectivitat, car l'accés al segon cicle universitari s'obtidria no per una prova única de selectivitat, sinó per la presentació d'un "currículum" obtingut en els quatre anys del primer cicle.

c) Permetria la descentralització territorial de l'ensenyament universitari ja que aquest cicle podria ésser impartit a Tarragona, Lleida i Girona, amb pla d'igualtat amb Barcelona.

Segon cicle. Impartiria les especialitats clàssiques de Medicina, Dret, Arquitectura i doctorats en altres matèries. La seva durada seria de dos anys i excepcionalment de quatre. El seu contingut hauria d'ésser de la màxima qualitat i exigència. L'ingrés a aquest segon cicle es faria per la presentació del "currículum" universitari del primer cicle i elecció dels millors classificats.

EDUCACIÓ ESPECIAL

Convé que el poder públic tingui cura de crear Centres d'Educació Especial, els quals han d'ésser públics, gratuïts, de qualitat, amb professionals especialitzats, i, en tant que sigui possible, en llengua materna.

Els deficients físics o psíquics han de gaudir dels mateixos drets dels altres nens.

Es competència del poder públic la creació i manteniment de centres de recuperació per a nens impedits físicament (sord-muts, minusvàlids, cecs...), amb dificultats de llenguatge, etc... han d'ésser gratuïts, de qualitat, amb professionals especialitzats i en llengua materna.

TELEVISIÓ, RADIO I PREMSA

Una de les eines més importants, si no la més important per a la nostra normalització lingüística i cultural ha estat la posta en marxa de la Televisió de Catalunya (TV-3), Catalunya Ràdio i Ràdio Associació de Catalunya. Malgrat les moltes dificultats que per al seu ple desenvolupament significa l'aprovació de la Llei Reguladora dels Canals Autònoms aprovada pel Congrés de Madrid que atorga a TVE el control de la xarxa catalana i les través constants que els centralistes posen al projecte, aquest mitjà de difusió és cridat a complir una tasca important a Catalunya si la seva concepció es duu a terme tal com nosaltres ens proposem, no com a un complement al Primer i Segon canal de TVE, sinó com una autèntica alternativa a TVE, és a dir, com l'autèntica televisió nacional de Catalunya.

Per això creiem que una política de TV i ràdio a Catalunya deu assolir aquests objectius:

a) Contribuir decisivament a la normalització lingüística i cultural.

b) Obrir Catalunya al món: rebre informació d'arreu i projectar la nostra identitat a tot el món.

c) Crear una xarxa de difusió capaç de donar una informació sense partidismes i al mateix temps capaç d'entretenir i de formar els ciutadans.

d) Aconseguir uns mitjans de difusió tecnològicament avançats i eficaços sense uns mitjans personals excessivament carregats que produixin un dispendi escandalós com és normal a altres televisions de l'Estat i d'Europa.

e) Dintre els objectius immediats, cal esmentar la necessària superació de les traves que TVE posa als enllaços, a l'accés a l'UER i l'exclusiva del contracte dels clubs de futbol amb TVE que impedeix la transmissió dels partits de lliga a la TV de Catalunya. Igualment, la necessària ampliació de les hores de programació de la TV de Catalunya per a constituir-se en una autèntica alternativa a la programació de les altres cadenes.

ERC defensa la creació de televisions privades en compliment del dret a la llibertat d'informació. Seria desitjable un sistema mixt equilibrat de TV pública-TV privada, en què la TV privada, a part dels objectius que li són propis, assumís en el marc legal de la seva creació i autorització alguns dels objectius de la TV pública catalana (contribució a la normalització cultural i lingüística, normes de publicitat, rigor informatiu, etc.).

Respecte a la Premsa, ERC, i mentre no s'hagin lograt els objectius de la plena normalització del català, exigirà una política d'ajut a la premsa catalana, amb criteris públics i objectius, per tal d'evitar que l'ús de la nostra llengua sigui privatiu d'un o altre sector o classe social.

TEATRE, BALLET I IMATGE

ERC proposa la següent acció de Govern:

Creació del Centre Dramàtic de Catalunya amb les següents competències: Ajut institucional als grups teatrals de comarques; ajuda les representacions que suposin aportacions a la cultura del país; foment del teatre infantil i per joves, creant circuits teatrals amb participació dels centres docents i amb els corresponents ajuts a les companyies especialitzades; creació del Teatre Nacional de Catalunya per a promoure les obres dels nostres clàssics i dels grans autors actuals tant del nostre país com de l'estranger.

Creació del Ballet Nacional de Catalunya amb dues vertents d'actuació; centre permanent de formació i experiències, i cicles d'actuacions a Catalunya i fora del nostre País.

En el camp de la imatge, ERC proposa entre altres els següents objectius, creació de la Videoteca Nacional integrada a la Filmoteca, garantint la distribució dels seus materials a tots els centres culturals de Catalunya; política d'ajut econòmic i financer a les produccions del cinema català i a les empreses de doblatge; potenciació dels cineclubs amb criteris de descentralització comarcal i creació de l'Arxiu Fotogràfic Nacional que sigui a la vegada un centre de treball, difusió i recerca de l'activitat fotogràfica catalana; el laboració de la Llei reguladora de la distribució i exhibició cinematogràfica a Catalunya.

MUSEUS, ARXIS I BIBLIOTEQUES

ERC propugna una nova concepció dels museus, procurant la seva inserció al cos social. Els museus seran centre d'activitats culturals a les comarques respectives. Es procurarà una relació intensa entre els museus, les universitats i les escoles. S'articularà la col·laboració entre la Generalitat i els municipis en aquesta matèria.

Pel que fa a arxius i documentació s'elaborarà la Llei del Patrimoni i Arxiu Documental de Catalunya, per tal d'articular i integrar tots els elements que el componen.

Pel que fa a biblioteques públiques, ERC propugna una nova concepció de les mateixes, amb l'integració al seu concepte tradicional, de les activitats de videoteca i fonoteca. Així mateix es coordinarà l'acció de la Generalitat, els Ajuntaments i les entitats institucionals de crèdit per tal d'estendre al màxim aquest servei per la geografia catalana.

MUSICA

L'acció de govern d'ERC es realitzarà a través de les següents grans línies d'actuació.

Promoció de l'activitat musical fomentant la celebració de concerts i activitats de coneixement del fet musical d'una manera descentralitzada i a través dels canals de difusió atípics.

Ajut a l'exportació d'experiències musicals pròpies cap a àrees geogràfiques d'alta demanda.

Facilitat de crèdits i avals industrials a les productores discogràfiques que tinguin en el seu programa de producció el foment de nous grups i valors musicals de Catalunya.

Integració dels Conservatoris de Música a la Generalitat amb els tres nivells d'ensenyança elemental, grau mitjà i titulació universitària.

Creació de l'Orquestra Nacional de Catalunya amb activitats descentralitzades als mitjans populars i a comarques i gires internacionals.

FOMENT DE LA CULTURA POPULAR

ERC és contrària a tota actitud dirigista i reconeix la prioritat de les iniciatives de la societat civil. Per això l'acció de Govern deurà procurar:

La potenciació i coordinació dels ateneus populars i altres centres de cultura de base.

La conservació i respecte al nostre folklore i a les manifestacions de cultura popular.

La supressió o en tot cas limitació de l'especulació mercantil en el camp cultural.

El respecte i col.laboració amb les vivències culturals no catalanes que es produïxin a Catalunya.

La potenciació de l'accés als mitjans de producció cultural a tots els ciutadans sense distinció de classes.

ACCIÓ NORMATIVA

La Generalitat deurà presentar al Parlament de Catalunya a més dels textos legals exposats als apartats anteriors, la Llei d'Acció Cultural, en la que es coordinaran les accions dels municipis i el Govern de Catalunya, s'establiran els mitjans financers amb participació de les Caixes d'Estalvi i s'establiran les normes per a l'atorgament d'ajuts i subvencions a les iniciatives ciutadanes.

DEFENSA I PROMOCIÓ DEL PATRIMONI CULTURAL COMÚ DELS PAÏSOS CATALANS

La Generalitat promourà la creació d'un Institut Català-Valencià-Balear, encarregat de coordinar les accions de promoció i defensa cultural comú i amb seu conjunta a València, Ciutat de Mallorca i Barcelona. La Presidència l'ostentaria per votació un representant de cada una de les Comunitats. El seu nom podria ésser el d'Institut Jaume I.

UNA JOVENTUT QUE PARTICIPI

La joventut ha de conèixer Catalunya i les seves Institucions, per tal de beneficiar-se d'allò que li poden proporcionar així com participar-hi per tal d'enfortir-les i millorar-les. Aquest és l'objectiu fonamental del programa de política juvenil d'Esquerra Republicana de Catalunya.

La Generalitat de Catalunya té competència exclusiva sobre joventut (art. 9.26 de l'Estatut) però en canvi li manquen aquelles que li permetrien solucionar algun dels greus problemes que l'afecten com pot ésser l'atur, tasca a la qual ERC creu que s'ha de dedicar tots els esforços.

Per un costat s'han d'exhaurir al màxim les poques competències de la Generalitat, fomentant i millorant el Fons Especial de Protecció a la Desocupació, destinat a tots aquells joves que cerquen el primer treball. Així mateix s'han d'establir contactes amb empreses i centres d'ensenyament, especialment Escoles de Formació Professional a fi d'aconseguir una ràpida canalització dels llocs de treball.

També s'han d'organitzar cursets per als joves aturats a fi que aconseguixin una millor qualificació que els faciliti més possibilitats d'obtenir feina.

Una altra tasca que farem a la Generalitat és ajudar el cooperativisme juvenil potenciant les agrupacions que ja existeixen en diversos indrets de Catalunya i fomentant-ne de noves.

Per assolir aquests objectius seria necessària una Comissió Interdepartamental que coordinés tots aquests esforços.

Per altra banda, la Generalitat ha d'actuar legislativament davant del Govern de l'Estat, procediment poc utilitzat fins ara, a fi que aquest col·labori a resoldre aquest problema.

Pel que fa a la drogaaddicció, creiem important que hi hagi campanyes d'informació portades amb rigor i seriositat, però pensem que és imprescindible ajudar amb fets concrets als qui pateixen aquest problema, per tot això Esquerra Republicana ha presentat en aquesta legislatura una Proposició de Llei d'Assistència Social als drogaaddictes que naturalment pensem tirar endavant quan es formi la nova Cambra així com continuar amb aquesta política.

També creiem que, en aquest cas, la Generalitat ha d'ésser un factor actiu dins la política de l'Estat fent que el Govern persegueixi i condemni de la forma més rotunda a tots aquells que es beneficien de la venda de drogues.

En un altre camp, ERC creu que la Generalitat ha de fomentar l'associacionisme juvenil en tots els seus aspectes ja que és una bona eina per ajudar al diàleg i a l'amistat entre la joventut.

S'ha d'ampliar la xarxa de centres juvenils, bé mitjançant col·laboracions amb ajuntaments, bé independentment, de tal forma que no hi hagi cap poble a Catalunya on el jovent se senti

marginat. Cada centre, dins unes directrius generals, s'ha d'adaptar als serveis que creguin necessaris els que els han de fer servir.

Volem oferir al jove un autèntic ventall d'activitats tant a l'aire lliure com en altres llocs, atractives i interessants, basades en els propis suggeriments de la joventut. Aquestes seran alternatives vàlides per aprofitar el temps lliure adaptant-se als corrents del moment sense descartar ni el patrimoni clàssic ni els últims moviments d'avantguarda.

Creiem important que hi hagi intercanvis amb joves d'altres nacions d'Europa i activitats conjuntes que serveixin per enriquir culturalment als joves de Catalunya i, al mateix temps, per difondre l'esperit de Catalunya arreu del món.

Pel que fa a l'esport volem que tot jove que el vulgui practicar tingui els mitjans per a fer-ho. Esquerra Republicana de Catalunya vol que tots els pobles gaudeixin d'unes mínimes instal·lacions esportives, bé construïdes per la Generalitat, bé ajudant els Ajuntaments a reconvertir les que s'utilitzin temporalment a fi que puguin servir tot l'any, o també, mitjançant convenis amb centres privats o, inclús amb empreses que deixin els seus equipaments al poble durant uns horaris concertats a canvi d'una sèrie de prestacions.

Volem difondre els esports menys coneguts i organitzar competicions de tota mena, fomentant la formació d'atletes per tal que ens puguin representar amb orgull als campionats internacionals.

UN ESPORT A L'ABAST DE TOTHOM

Catalunya ha tingut de sempre una llarga tradició esportiva que ha estat representada amb orgull arreu del món.

La Generalitat de Catalunya ha d'ésser l'eina que permeti que aquesta tradició continuï i millori de forma que l'esport estigui a l'abast de tothom.

Però no es pot proposar a la gent que faci esport si no hi ha les facilitats necessàries, per això ERC creu necessària una infraestructura que permeti que cada poble de més de 3000 habitants pugui tenir un poliesportiu format com a mínim per una pista, un gimnàs i una piscina. Igualment, les ciutats, segons la seva densitat, han de gaudir d'unes instal·lacions imprescindibles.

Aquestes poden ésser de nova construcció bé per part de la Generalitat, bé mitjançant convenis amb ajuntaments o altres entitats. Així mateix proposant a empreses o clubs privats que permetin la utilització dels seus serveis a canvi d'unes despeses,

de manteniment, o d'un altre caire que les pugui millorar.

S'ha de fer una reconversió d'aquelles instal·lacions que ara només es poden usar per temporada a fi que serveixin tot l'any com per exemple, piscines o pistes a l'aire lliure.

Per portar a terme tot això, entre moltes altres coses, ERC creu necessària la Reforma de l'Estatut que permetrà que la Generalitat gaudeixi dels suports econòmics necessaris.

Creiem important ajudar als equips catalans que supleixen amb il·lusió la manca de mitjans, de forma que vegin realitzades les seves aspiracions.

S'han de promocionar els esports minoritaris i organitzar curses de forma que tots els joves de Catalunya puguin practicar aquells que degut a les característiques geogràfiques del lloc on viuen no poden practicar.

A les escoles s'han d'ensenyar i practicar tota mena d'esports, creant equips juvenils i que des del primer moment els nens vegin la importància que suposa una pràctica constant i equilibrada.

Treballarem perquè l'Olimpíada del 1992 se celebri a Barcelona. Això suposarà per a Catalunya una projecció internacional i aportarà unes millores que van des de la creació de llocs de treball dins la construcció d'unes instal·lacions esportives necessàries. Per a portar-ho endavant s'ha de demanar la màxima austeritat i que al mateix temps es beneficiï el màxim nombre de persones. No ha de servir de cap forma per accentuar el centralisme de Barcelona sinó que és una empresa prou important perquè hi participin, amb entusiasme, tots els catalans.

EL PROGRAMA SOCIAL D'ERC

ORDRE PÚBLIC I SEGURETAT CIUTADANA

L'Estat té competència exclusiva en matèria de seguretat pública, però l'Estatut d'Autonomia de Catalunya 13.2.a) diu que la policia autonòmica exercirà la funció de "protecció de les persones i bens i el manteniment de l'ordre públic", i precisa (article 13.4), que "Queden reservades en tot cas, a les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat sota la dependència del Govern els serveis policials de caràcter extracomunitari i supracomunitari com és ...".

L'article 13.6 diu "Es crea la Junta de Seguretat, formada per un nombre igual de representants del Govern i de la Generalitat, amb la missió de coordinar l'actuació de la policia de la Generalitat i de les forces i cossos de Seguretat de l'Estat".

Pel que fa a ordre públic, malgrat la diferència de denominació -seguretat pública en la Constitució i ordre públic en l'Estatut-, sembla evident que la policia de la Generalitat pot exercir totes aquelles funcions policials llevat de les que en el mateix article es reserven per a l'Estat i que com a mínim l'ordre públic pot ser també una funció de la policia de la Generalitat. Es per això que cal fer una lectura àmplia de l'Estatut i fer el que calgui per aconseguir una policia catalana eficaç.

Respecte de la Junta de Seguretat, cal tenir present que fins ara s'ha limitat solament a tractar de la policia autonòmica, dels seus efectius i modalitats d'actuació, però que d'una lectura correcta es dedueix que també ha de coordinar l'actuació de les forces i cossos de Seguretat de l'Estat radicades a Catalunya i l'actuació d'aquestes amb la de la pròpia policia de la Generalitat.

Per aconseguir que la Junta de Seguretat exerceixi totalment les funcions que li encomana l'Estatut i que la Generalitat tingui intervenció directa en l'ordre públic a Catalunya amb independència de quines siguin les forces actuants, s'ha d'obtenir de Madrid, que s'elabori d'una vegada la Llei Orgànica de Polícies autonòmiques.

Aclarit que la policia de la Generalitat pot exercir funcions d'ordre públic, cal que s'augmentin els seus efectius i que els costos siguin a càrrec dels Pressupostos de l'Estat, per tractar-se d'una policia substitutòria que evitarà que s'hagin d'augmentar els contingents dels cossos i forces de l'Estat.

La policia autonòmica ha d'anar substituint la policia estatal

en la mesura que aquesta sigui requerida a prestar serveis a altres indrets de l'Estat o que es vagi extingint en no reemplaçar els contingents que siguin baixa.

Cal crear la figura del policia de barri en les grans ciutats agafant com a model els vigilants i vigilants nocturns que havien existit, i que prestaven un servei d'ordre i vigilància i alhora social. Aquest servei policial ha d'ésser perfectament coordinat amb les patrulles mòvils i comissaries de policia de la Generalitat, amb els mitjans de comunicació que la tècnica actual permet.

S'ha d'aconseguir a nivell de Catalunya, la màxima coordinació de totes les policies locals amb la de la Generalitat.

La policia de la Generalitat ha de poder exercir funcions autènticament policials en les matèries següents:

LLUITA CONTRA LA DROGA

La droga és una de les causes de l'alt nivell de delinqüència assolit a Catalunya. La lluita contra la droga requereix mesures legislatives i policials.

Cal tractar l'addicte a la droga com a malalt a rehabilitar, i a tal efecte, perseguir el tràfic de la droga per a què el nombre d'addictes no augmenti, i això només es pot fer en base a actuacions policials enèrgiques.

Cal prendre la iniciativa de fer aprovar al Parlament de Catalunya la Llei d'Assistència Social a l'addicte a la droga que previngui les accions que han d'emprendre els poders públics pel que fa al tractament de l'addicte a la droga.

L'acció assistencial ha d'anar encaminada a la curació i la rehabilitació, la qual cosa exigirà la creació dels centres especialitzats necessaris, atès que a més del tractament mèdic dels casos aguts en la primera fase, cal després, un llarg procés de rehabilitació física i psicològica.

Iniciatives legals

Cal rebutjar per inadequada i carent de lògica la classificació entre drogues dures i toves, que solament depèn de l'espècie química emprada. S'ha de tenir en compte qui en són els receptors i consumidors, i s'ha d'anar a la classificació de les drogues en legals i il·legals. S'entén per legals aquelles que, com l'alcohol i el tabac, no solament són de comerç lliure sino que n'és permesa la publicitat. S'entén per il·legals totes les altres.

Cal arribar a la prohibició de la publicitat de l'alcohol i el tabac.

Cal aconseguir que -respectant la despenalització del consum-

es penalitzi de manera severa el seu comerç i transport des de quantitats molt petites.

S'han d'eliminar els circuits clandestins d'abast del consumidor i reservar a establiments oficials molt ben controlats i de finalitat terapèutica en els que tinguin accés qui no disposa de droga pel seu exclusiu ús. Aquests centres de manteniment podrien nodrir de pacients els centres de desintoxicació d'addictes a la droga aguts.

L'assistit en qualsevol dels centres hauria de disposar d'una "cartilla" en la que hi quedés totalment reflectit el seu historial clínic i que permetés un control continu per part dels serveis mèdics i Psicòlegs depenents del Servei d'Assistència als addictes a la droga.

Actuació policial

La policia autonòmica ha de comptar amb la corresponent brigada antidroga, insuficientment dotada de personal i altres recursos i mitjans d'actuació per a la repressió del seu comerç atesa la importància del problema.

Avui el Cos Superior de Policia té una Brigada Antidroga i també la Guàrdia civil. La primera depèn del Ministeri de l'Interior i la segona del Ministeri d'Hisenda, de manera que al crear-se la corresponent de la Policia Autonòmica, serien tres les brigades actuant.

1. Vigilància dels edificis i dependències de la Generalitat.
2. Vigilància en ferrocarrils, residències sanitàries, etc.
3. Vigilància al carrer.
4. Investigació en matèries:
 - a) droga
 - b) joc i espectacles
 - c) delinqüència en general

Per això cal estructurar-la en serveis uniformats i en policia d'investigació formant les corresponents brigades específiques per a cada activitat.

JUSTÍCIA

Per a què la tasca policial de la Generalitat sigui eficaç, cal disposar d'una Administració de Justícia ràpida i eficaç, i en conseqüència exigir que s'elabori amb urgència, la Llei Orgànica del Poder Judicial per a què quedin perfectament delimitades les funcions de l'Estat i les de la Generalitat.

Instar el Govern de Madrid per a què es creï el Tribunal

Superior de Justícia de Catalunya i per a què totes aquelles funcions que tindrà l'Estat en matèria de Justícia i que li siguin reconegudes per la Llei Orgànica del Poder Judicial, passin a dependre de la Generalitat, d'acord amb el que diu l'article 18.1 de l'Estatut: "Exercir totes les facultats que les lleis orgàniques del Poder Judicial i del Consell General del Poder Judicial reconeixin o atribueixin al Govern de l'Estat".

S'han de crear nous jutjats a Catalunya per aconseguir que la instrucció judicial sigui feta amb la rapidesa suficient perquè, en cas d'innocència, no es causi un dany irreparable a l'encausat, i d'altra banda, que els presumptes delinqüents siguin jutjats sense retard i no es produixin acumulacions de delictes consecutius en un mateix inculpat.

EL SISTEMA PENITENCIARI

Dintre les atribucions que té la Generalitat en aquesta matèria cal fer un esforç addicional.

S'han d'humanitzar els centres penitenciaris de manera que no suposin preparar l'home o la dona per a ser nous marginats quan surtin de complir una condemna. Per a què això sigui possible no es pot afavorir la promiscuitat i s'han de separar els delinqüents segons els graus pels quals han estat penats i segons les seves característiques pròpies, en centres diferenciats que permetin una classificació adequada.

Els centres penitenciaris han d'estar ben equipats en instal·lacions de treball; l'Administració ha de poder recuperar si més no, una part del cost del manteniment dels presos. Aquests han de tenir bon tracte i condicions higièniques adequades.

Però tampoc no es pot exagerar. No es pot estar en millors condicions a dintre que a fora, ja que això suposaria una greu discriminació per aquells que per les causes que sigui no han comès cap delictes i han de viure en barraques. Condicions humanes sí, però cap luxe ni cap exageració.

Cal anar a l'unificació d'aquests serveis en un cos únic que per la seva naturalesa i pel seu caràcter interministerial hauria de dependre directament de la Presidència del Govern de l'Estat i que a les Comunitats Autònomes hauria de delegar-se'n les funcions als seus Presidents sota l'alta inspecció i coordinació d'aquell.

Prostitució i "gais"

Hi ha d'haver llibertat per a tot allò que no perjudiqui els altres, molt més quan es tracta de sexe. L'home i la dona han d'ésser lliures per a tenir relacions heterosexuals o no.

Tothom és lliure també, de posar preu als seus actes i serveis, però és totalment intolerable l'explotació i el proxenetisme. Cal doncs, actuar a fons en aquesta qüestió a fi de garantir la màxima protecció de les persones que es dediquen a aquestes activitats. S'ha de tenir en compte que la prostitució, el joc i la droga, són els objectius principals de totes les màfies, i per tant la Generalitat ha d'extremar les precaucions i crear les corresponents brigades en el si de la policia autonòmica.

Minories ètniques

El problema dels immigrants d'altres llocs de l'Estat que van anar a parar en "ghettos" urbanístics des dels quals no s'han pogut integrar a la comunitat catalana, s'ha d'evitar per als treballadors africans i hispano-americans que han vingut.

L'Administració de l'Estat ha d'impedir que en vinguin més, mentre hi hagi atur, i els que ja hi són se'ls ha de facilitar el retorn als països d'origen. Això s'ha de fer pressionant els serveis d'estrangeria de l'Estat, que s'han de comprometre a vetllar perquè no en vinguin més.

Els que restin, hauran d'ésser tractats amb les mateixes condicions laborals que els naturals del país i s'intentarà que s'integrin en la societat catalana evitant que visquin en concentracions importants d'africans, aïllades de la resta del país. Es bon senyal que alguns negres ja parlen català.

SEGURETAT SOCIAL

La Generalitat gestiona els serveis de la S.S. però les directrius bàsiques estan fixades per l'Estat. Les modificacions que es puguin produir des de Catalunya són poques a menys que s'intenti de fer-ho per via de Propostes de Proposició de Llei a les Corts Generals.

Entenem que el sistema de pensions per jubilació s'hauria de replantejar totalment i anar a una quantitat igual per a tothom i amb independència dels salaris, el que suposa que les quotes obligatòries serien també iguals per tots. Aquesta pensió hauria de ser suficient per a les necessitats bàsiques i podria augmentar-se mentre es treballa -com es fa en altres països- mitjançant cotitzacions complementàries i voluntàries, la gestió de les quals hauria de confiar-se a la mateixa Seguretat Social.

La Seguretat Social s'hauria de gestionar amb un major criteri de descentralització pel que fa -com a mínim- a les cotitzacions i pensions voluntàries, i basant-ho en un sistema de mutualitats per professions i territorialitzat. D'aquesta manera s'aconseguiria recollir els avantatges dels coneixements d'unes especificitats de lloc i de circumstància, que li donarien una eficàcia real.

TRANSPORTS

S'ha d'acabar amb la nefasta política de subvencionar els dèficits dels transports públics perquè això és engany i és injust, perquè suposa que també paga a través dels impostos aquell que no en fa ús.

El preu del transport públic ha de respondre al cost real, però això exigeix el sanejament de les companyies de transport.

El pagament per l'usuari del preu real del transport afavorirà la tendència a què el ciutadà intenti tenir l'habitatge prop del treball o de treballar a prop d'on viu.

S'ha d'intentar reduir al màxim la circulació d'automòbils privats a l'interior de les grans ciutats creant més illes peatonals i delimitant àrees d'aparcaments de vehicles a les entrades de les ciutats. Cal millorar els transports col·lectius i fer-los més ràpids per a obtenir una millora dels costos i, en general, de la despesa global del país en matèria de transports urbans.

Turisme interior

Als efectes de benestar social, cal parlar del turisme interior i no de l'exterior. El turisme interior pot tenir un paper important com a element de redistribució territorial de la riquesa si la seva corrent es canalitza de manera que incideixi des de les grans ciutats sobre els territoris més deprimits i que es generi un flux de diner cap als llocs més pobres, cal fer, en aquest sentit, un esforç per a construir o habilitar locals com a residències temporals per a mainada de col·legis i jubilats lluny de les grans ciutats, en el camp i a la muntanya.

PROTECCIO CIVIL

Es difícil de comprendre com una comunitat pot ser autònoma si no té els mitjans necessaris per a poder protegir la seva població i els seus bens entre els desastres i les calamitats naturals que es poden produir. Per això en la Legislatura 1980-1984 hem tingut moltes iniciatives parlamentàries per a què la Generalitat organitzés els seus serveis de protecció civil.

Però el fet és que el govern de Madrid es va anticipar, creant-los per via de decret primer, per Projecte de Llei després, i donant-ne l'execució als governadors civils i els municipis com si els governs autònoms no existissin.

No és admissible aquest projecte i per via d'esmenes ERC intenta que permeti que les comunitats autònomes hi puguin jugar el paper que els correspon. El govern de Catalunya, ha creat uns moderns serveis d'extinció d'Incendis i Salvaments, molt

principalment gràcies a les iniciatives parlamentàries d'ERC en el Parlament i que han estat motivats pels nombrosos incendis forestals que des de fa uns quants estius s'han produït per causes fortuïtes i sovint provocats.

Aquests serveis d'incendis i salvaments són part molt important de la protecció civil per la seva naturalesa i si el projecte s'aprova amb l'esperit que s'ha redactat, en casos de calamitat pública caurien sota les ordres dels governs civils. Cal, doncs, que la Llei prevegi que la Generalitat en tingui el comandament i la responsabilitat total dins de Catalunya i que pugui coordinar tots els serveis de voluntaris, forces de Seguretat estatals, Creu Roja, etc..., així com les unitats militars dirigides pels seus comandaments naturals. Es tracta senzillament d'una tasca de coordinació i de reforçament d'aquells serveis que no estiguin prou ben organitzats o que no estiguin dotats dels mitjans tècnics idonis.

En aquesta Protecció Civil de Catalunya depenent de la Generalitat hi ha d'haver participació efectiva dels òrgans de govern de les regions i vegueries que surtin com a conseqüència de la futura divisió territorial, dels òrgans de govern de les comarques i naturalment dels municipis.

Jocs i Apostes

Cal prendre les mesures necessàries per a no afavorir el joc, i molt principalment pel que fa a la seva difusió entre els adolescents.

Cal crear una Loteria Nacional Catalana i reclamar de l'Estat la transferència de les funcions i serveis que presta a Catalunya l'O.N.C.E. No cal oblidar que "la Rifa dels Cecs" va ser creada a Catalunya.

La Loteria Nacional Catalana

Ha d'ésser una loteria depenent de la Direcció General del Joc de la Generalitat i administrada per un ens públic de Joc. No es pot fer en règim de concessió perquè cauria a mans d'organitzacions mafioses.

Les apostes també s'haurien d'administrar a través de l'ens públic depenent de la Generalitat i en cap cas en règim de concessió.

Els casinos poden funcionar en règim de concessió però amb un control molt estricte de l'Administració autonòmica.

Màquines escurabutxaques

S'ha de restringir el seu ús al màxim i no permetre que el jovent hi deixi els diners i adquireixi mals hàbits. És intolerable que s'alegui que molts milers de persones viuen d'això i seria preferible que no tinguessin feina abans que poguessin continuar vivint del mal que causen aquestes activitats en els adolescents.

Les màquines haurien de ser en locals especials i en cases en bars a l'abast del jovent.

Control del Joc

Creació d'una Brigada del Joc de la Policia autonòmica.

ATUR JUVENIL

Un dels problemes més preocupants de la crisi actual és l'atur de les noies i nois que no troben la primera feina, ja que apart de suposar un dèficit en els ingressos de la família suposa deixar marginada la joventut i a mercè dels perills de la societat moderna.

les lleis franquistes varen anar cap a la supressió de l'aprenentatge dels oficis, substituint-lo per la formació professional, normal o accelerada, i amb la pretensió de què el primer salari havia de ser com a mínim el salari interprofessional.

Això ha tingut com conseqüència lògica, que no hi hagués feina per a tots, perquè pel mateix preu, es pot contractar un treballador amb experiència i que surt més rendable.

ERC, parteix del principi de què és molt millor que tinguin feina tots els joves cobrant la meitat del salari, que no que la meitat cobrin el salari sencer, mentre l'altra meitat no tingui feina i no cobri ni molt ni poc. S'ha de tenir present que a Catalunya és molt important la petita empresa, i que l'única possibilitat que té per a poder fer front als creixents costos econòmics del treball, és precisament poder disposar d'aprenents que cobrin un salari reduït mentre treballen els tres primers anys. Això és el que es fa a Europa amb evidents bons resultats, i el que era tradicional a Catalunya, abans de què es posés en pràctica aquesta pseudo-protecció del treballador que ha afavorit tant, l'atur juvenil.

Marginats socials

S'ha de fer un esforç per a escatir les causes de la marginació de molta gent: addictes a la droga, ex-presidiaris, o simplement aturats crònics. Els tractaments a emprar són diferents en cada

cas però cal saber quines són les causes abans de poder-hi donar una solució indiscriminada. Les accions que es facin per a evitar la indigència ajudaran en bona part al coneixement de la realitat que pot permetre d'anar-hi trobant solucions específiques, segons els casos.

La Generalitat ha de fer un esforç per a tractar aquest problema humà de cada un dels afectats i col·lectius perquè en molts casos és d'això que depèn el comportament social envers els demés.

ESCOLES BRESSOL

No es pot practicar una política d'escoles bressol gratuïtes per afavorir els matrimonis que treballen marit i muller, a part de què el nivell de formació en guarderies és inferior al de la formació pels pares, perquè també ho paguen aquells matrimonis que cap dels dos treballen.

Cal però una política per a garantir l'escola bressol gratuïta -i al cost que sigui- per als nens orfes de pare o de mare, o d'ambdós alhora i que viuen amb un altre familiar que treballa.

Tota la resta de ciutadans, si vol escola bressol, se l'ha de pagar.

HABITATGE

En els darrers lustres la política que pretenia l'accés de tothom a la propietat del seu habitatge ha fet possible la creació de fortunes importants amb l'ajut creditici de l'Administració i de les Caixes. S'ha comprovat que això nómés ha permès enriquir uns quants i ha suposat una càrrega insuperable per a les famílies modestes.

Cal que la Generalitat iniciï una política seriosa de construcció d'habitatges de lloguer que compleixin unes mínimes condicions. Les caixes han de recuperar el paper que tenien abans en la construcció d'habitatges de lloguer -ja que ara es dediquen incomprensiblement a la venda i a la compra-venda- enlloc de concedir crèdits promotors i constructors. Si la indústria de la construcció és en gran mesura el motor de moltes activitats, cal que la Generalitat i les Caixes actuïn seriosament, i que es creï a Catalunya una gran empresa oficial d'habitatges de lloguer.

Segones vivendes

La mateixa política de crèdits ha conduït a la creació d'innombrables urbanitzacions antieconòmiques de mantenir i que han servit

per a desfer urbanísticament el país, fent possible l'enriquiment de molts desaprensus. El que s'ha fet no es pot tirar a terra, però cal aturar aquest procés, perquè mentre es feia això, queien pobles sencers que ningú no volia.

Cal doncs, que la Generalitat endegui una política seriosa de crèdits per a restaurar i rehabilitar cases abandonades dels pobles, enlloc de concedir crèdits per a noves construccions en les urbanitzacions. Això ha donat bons resultats en altres països.

TERCERA EDAT

Hem de fugir del model d'alguns països en els quals s'interna les persones de la tercera edat a residències per a vells, i és desitjable que a Catalunya l'home o la dona que arriben a aquesta edat puguin continuar vivint amb la família. La creació de residències gratuïtes públiques augmentaria el nombre de persones d'edat que serien internades pels propis fills i amb l'agreujant que això es pagaria dels impostos que també paguen els que continuen tenint els pares a casa.

No hi ha altre sistema que pagar, a compte dels pressupostos, una pensió justa i suficient, a tots els jubilats i persones que assoleixen una edat determinada amb independència de si han treballat o no. A partir d'això qui vulgui tenir els pares en una residència l'haurà de pagar.

Casals de cultura i esbarjo per a la tercera edat

S'han de crear en nombre suficient i en condicions adequades per a que siguin lloc d'esbarjo i convivència entre persones d'una mateixa edat, o d'un mateix barri o d'una mateixa manera de pensar. Aquests centres, una vegada creats per la Generalitat o pels municipis, podrien ser autogestionats pels mateixos beneficiaris amb la creació dels corresponents Consells de Casal i òrgans de Direcció.

INDIGENCIA

S'ha d'evitar la mendicitat al carrer perquè pot estar organitzada per agrupacions mafioses però s'ha d'evitar també que hi hagi gent que es vegi obligada a captar perquè no pugui satisfer les més mínimes necessitats. Això s'ha d'aconseguir a través dels Ajuntaments, que per una acció coordinada del Govern de Catalunya, proporcionin un treball comunitari a tots aquells que es vegin en la necessitat de captar pel carrer. Aquells que per l'edat o perquè per les seves condicions físiques no

poden fer aquí aquests treballs, i en els casos que no tinguin parents pròxims que se'n puguin fer càrrec, han d'ésser atesos per l'Assistència Social, donant-los aixopluc i menjar, i creant els centres i residències per a acollir-los.

En la major part dels casos n'hi haurà prou amb l'aplicació del salari social que garanteixi la subsistència d'aquestes persones.

SANITAT

Esquerra Republicana de Catalunya, entén que l'objectiu final de la política sanitària al nostre país ha d'ésser crear un sistema sanitari que vagi no només al guariment de la malaltia, sinó que incideixi en la preservació de la salut. Per aconseguir aquesta fita, cal defugir en aquest moment, dels grans debats teòrics sobre els diferents models sanitaris, i fer un plantejament seriós i responsable a curt, mig i llarg termini tenint en compte la realitat actual de la qual partim. Només tocant de peus a terra, amb una anàlisi freda de com està la Sanitat catalana avui -sense deixar-se portar per triomfalismes d'una banda o per dogmatismes d'una altra- és podrà aconseguir una sanitat catalana més humana, de qualitat, eficaç i econòmica.

Cal fer funcionar bé el que ja existeix, aprofitant tots els recursos sense deixar-ne malmetre cap; no s'ha d'oblidar que el poble català ha tingut de fer un esforç molt important per superar la manca d'inversions de la Seguretat Social, mitjançant inversions fetes a nivell d'ajuntaments, patronats benèfic-socials o mútues.

S'ha d'arribar a la creació d'un Servei Nacional de la Salut que integri totes les xarxes existents en l'actualitat, sigui quina sigui la seva titularitat.

1. Un objectiu fonamental del programa d'Esquerra Republicana pels propers quatre anys, és el desplegament del Mapa Sanitari de Catalunya, perquè sigui un pla general que fixi les prioritats que permetin, en un futur no massa llunyà, assolir una igualtat entre tots els ciutadans de Catalunya en l'accés a una atenció sanitària adequada, tot acabant amb les desigualtats d'equipaments sanitaris existents en l'actualitat entre les diferents comarques.

Es portarà a terme una política que potenciï i reforci els Hospitals Comarcals, acabant amb la discriminació d'aquests centres en relació als grans hospitals.

S'impulsarà la integració dels diferents Hospitals Municipals i de Patronats para-municipals dins d'una xarxa única d'assistència mèdica pública de Catalunya.

Es promourà la regionalització i comarcalització de tots

els serveis sanitaris mitjançant la creació d'Àrees Sanitàries adaptades a la futura Ordenació Territorial de Catalunya. Aquesta organització permetrà una gestió descentralitzada, desburocratitzada i participativa.

La creació dels Consells d'Àrea permetrà la participació en la gestió dels usuaris i dels professionals sanitaris de la demarcació.

S'impulsarà la coordinació dels serveis d'Urgències domiciliàries amb els dels Hospitals, tant en l'àmbit municipal com comarcal.

Es garantirà, gràcies a la concertació entre els diferents nivells de l'administració pública, l'existència de serveis de salvament urgent, trasllat i ingrés de malalts a centres assistencials en cas de situacions greus, emergències o catàstrofes.

Es promourà que els Hospitals Comarcals a més de fer la tasca assistencial que els hi és pròpia, siguin els centres de reciclatge i formació continuada de tot el personal sanitari: metges, A.T.S., que treballen a la comarca.

2. Esquerra Republicana entén que l'actual massificació i la conseqüent deshumanització existent en l'Assistència Primària és l'arrel de gran part dels problemes que hi ha als altres nivells assistencials; i per això creu que cal dur a terme la reforma en profunditat de l'Assistència Primària necessària per restablir la confiança de l'usuari en el sistema i la relació interpersonal entre el malalt i el seu metge de capçalera, descongestionant alhora els centres hospitalaris.

Amb caràcter urgent es generalitzarà el sistema de visites concertades a tots els C.A.P. com a mesura inicial per acabar amb la massificació a les consultes i amb les llargues cues que han de patir els malalts. En aquesta planificació del temps de consulta es preveurà un espai concret per a la tasca burocràtica: receptes, baixes, altes, etc.

Es generalitzarà l'ús de la Història Clínica Única dins de cada C.A.P. fent funcionar bé al mateix temps els serveis d'Arxiu.

S'organitzarà la participació del personal i dels usuaris en la gestió; es renovaran les Juntes de Govern introduint representants dels municipis.

Es crearan comitès de control de qualitat a cada C.A.P.

S'aprofundirà en la millora dels Serveis d'Anàlisi Clínic i de Radiologia.

S'incorporaran les tasques d'Educació Sanitària, prevenció i promoció de la salut.

Es potenciarà l'atenció d'infermeria a domicili.

Progressivament s'anirà implantant l'augment de dedicació horària dels metges que permeti una medicina integral, una part del temps serà dedicat a l'assistència, quedant un 25% per a sessions clíniques, estudi, educació a la població...

Construcció de nous equipaments i remodelació dels deficients.

Es faran campanyes especials per a grups de població d'alt risc.

Incorporació d'Assistents Socials als C.A.P.

3. Es promourà l'integració de l'atenció a la salut mental, dins la xarxa d'assistència, procurant sigui feta al màxim en règim ambulatori.

Es faran programes d'atenció i rehabilitació de l'alcoholisme i toxicomanies.

4. Es milloraran els centres de rehabilitació existents.

5. S'impulsarà un programa d'atenció sanitària a la tercera edat, per a donar una assistència mèdica-social específica a aquest grup de població.

6. S'establiran programes sectorials de lluita antituberculosa, d'atenció als cancerosos, atenció integral als diabètics de lluita contra malalties reumàtiques...

7. S'establiran programes de Promoció de la Salut, coordinant-los i si és possible, integrant-los en la xarxa assistencial.

Plans de vacunació

Protecció materno-infantil

Planificació familiar

Prevenició de la subnormalitat

Prevenició del tabaquisme, drogodependències, i alcoholisme

Control d'aliments, informació sobre la qualitat sanitària dels aliments, dietètica, etc... coordinada amb la política de defensa del consumidor.

Sanitat laboral

Sanitat escolar

8. S'intensificaran les mesures en el terreny del sanejament ambiental i de la salubritat.

Control del medi ambient. Pol·lució atmosfèrica. Vibracions i sorolls.

Control dels aliments

Control de les aigües de proveïment públic.

Control de les zones de bany, platges, piscines...

Radiacions ionitzants

Residus líquids i clavegueres

Residus sòlids

**PROGRAMA DE GOVERN
D'ESQUERRA REPUBLICANA
DE CATALUNYA
1984**

POLÍTICA ECONÒMICA

EL PROGRAMA ECONÒMIC D'ERC

La crisi econòmica ha afectat i continua afectant durament Catalunya. El fenomen, hom ho ha reiterat fins a la sacietat, és de tipus general. Afecta la totalitat de l'Estat i el món sencer. El que, però, resulta significatiu és que al nostre país l'impacte és comparativament més greu i l'esperança de sortir-ne és preveu més llunyana i més dolorosa.

Més llunyana perquè les autoritats econòmiques amb plenitud de competències per afrontar el problema, que són les de l'Administració Central, a força d'equivocar-se i de plantejar mesures insuficients, s'han, podríem dir, instal·lat en la crisi. No tan sols no tracten de sortir-ne sinó que, fins i tot, l'administren amb implicacions comparativament negatives. El Consell Executiu de la Generalitat, amb competències, això sí, molt limitades, tampoc ha encarrilat el problema, ni es pot dir estrictament que hagi pogut endegar cap mena de política econòmica que mereixi aquest nom.

Més llunyana, doncs. Pels errors i la ineficàcia de la política del Govern Central i per la inexistència de política econòmica pròpia per part del Govern de Catalunya. Però també més dolorosa. Primerament perquè, essent la crisi de caràcter industrial, el nostre país, la pateix en major grau. I en segon lloc, perquè, en definitiva, els governants d'allà i els d'aquí, confien que el nivell econòmic només s'aixecarà quan es produeixi una recuperació econòmica internacional que dispari cap enlaire l'economia de l'Estat espanyol, amb tot el que això suposa de falta d'iniciativa i de permanència addicional dins la crisi.

Davant d'aquest panorama la situació concreta de l'economia és ben lamentable: avui a Catalunya, garirebé un treballador de cada cinc es troba sense feina; el poder adquisitiu dels diners és avui un 40% inferior, en termes reals, del que gaudien a finals de 1980; la producció industrial ha caigut per sota del 70% de la capacitat útil de les instal·lacions; les suspensions de pagaments sumen milers de milions; ...En definitiva, la destrucció de l'economia és, malauradament, un fet evident amb tot el que això comporta en l'ordre social, cultural, polític.

L'EVOLUCIÓ DE L'ECONOMIA

L'estructura econòmica de Catalunya, referida als quatre darrers anys, dona els següents indicadors:

La població total sobrepassa lleugerament els 6.000.000 d'habitants.

La xifra d'aturats total és de 443.312; en quatre anys, doncs, s'ha experimentat un increment de més de 200.000 aturats.

Per raons òbvies entre densitat demogràfica i aturats, resulta que és en les zones de major concentració humana on es registren les xifres més altes. El Barcelonès, amb més de 160.000 treballadors, 62.000 al Vallès Occidental, 41.000 al Baix Llobregat, 14.000 al Vallès Oriental. Al Maresme 13.000... Convé afegir, que, sectorialment, el màxim nombre d'aturats es dona entre aquells que encara no han trobat cap feina (83.241); segueix la construcció (60.264); després indústries metal·lúrgiques comerç i tèxtil (53.170, 44.162 i 32.652, respectivament).

El producte interior brut passa, en pessetes constants, d'un índex igual a 100 per 1981, a 98,45 per 1983. El descens és prou significatiu, sobretot sumat a la tendència negativa començada a partir de 1974. Sectorialment, durant aquests últims anys ha continuat la tendència a incrementar-se la participació del sector terciari en relació a la indústria i a l'agricultura. En efecte, entre 1979 i 1983, la participació del sector terciari en la formació del producte interior brut de Catalunya ha passat d'un 54,9% a una xifra estimada de 56,0% concentrant-se més que proporcionalment la corresponent activitat a les comarques barcelonines i gironines i, molt darrerament, també a les de Tarragona. Les participacions industrial i agrària, al contrari, han disminuït relativament durant aquest període, passant la primera de 41,6% a 40,9% i l'altra de 3,5% a 3,1%. En aquest aspecte, són bàsicament les comarques barcelonines i també, darrerament, les de Tarragona, les que estan sobre la mitjana catalana. Pel que fa a la producció agrària, són, en canvi, les comarques lleidatanes les situades per sobre de la mitjana catalana. Amb tot, els condicionants tradicionals de polarització continuen vigents.

En fi, els nivells de benestar mesurats per l'evolució de la renda familiar disponible, han sofert les disminucions derivades de la progressiva pèrdua del poder adquisitiu dels diners com a conseqüència del procés inflacionista. També i de manera significativa, per l'empitjorament de les condicions econòmiques com a conseqüència de la crisi. En aquest aspecte, les estimacions sobre la renda per càpita mostren, en pessetes corrents, que hom ha passat d'unes 350.000 pessetes l'any 1980 a 475.000 el 1983, la qual cosa significa que hi hagut una pèrdua de benestar real al llarg d'aquests últims quatre anys, com a mínim d'un 15%.

ORDENACIÓ DE L'ECONOMIA I ACTUACIÓ ECONÒMICA

Pel que fa a l'incidència sobre l'economia al llarg d'aquests quatre anys de l'activitat legislativa i de la tasca del govern de Catalunya, hom pot dir que, substantivament, la discussió parlamentària ha bastit els aspectes rellevants de l'ordenació de l'economia, mentre que l'acció de govern incideix als aspectes referents a l'actuació econòmica.

La tasca parlamentària ha tintut, doncs, una intencionalitat de tipus clarament institucional, desplegant els trets essencials que en aquest àmbit estableix l'Estatut. Així, s'han aprovat les lleis relatives a la Sindicatura de Comptes, Finances Públiques, Patrimoni de la Generalitat i Funció Interventora. En l'àmbit financer, han estat rellevants les discussions relatives a la Llei de Pressupost de cada any amb les respectives normatives sobre pròrrogues i ampliacions de crèdits. Sectorialment, destaquen també en aquest context les prescripcions sobre Política Territorial, Obres Públiques i Urbanisme; els marcs ordenadors del comerç (Lleis de "Rebaixes" i Fires Comercials); les relatives al Departament de Treball (Cooperativisme, i debats sobre Plans d'Ocupació); les de sanitat (Higiene i Control Alimentari i Institut Català de la Salut); les d'agricultura (Cooperatives Agràries i Institut Català del Crèdit Agrari), entre d'altres de diversa incidència.

Ara bé, en contrast amb aquesta fructífera activitat legislativa, l'actuació del govern ha resultat més aviat ambigua; en efecte, no es pot pas dir que el Govern hagi dissenyat una política econòmica pròpia. S'han fet coses, per descomptat. Però és, sobretot, objectable allò que s'ha deixat de fer. De fet, l'actuació econòmica del Govern no ha tingut cap eix de coordinació. Cada acció ha respost a un plantejament particularitzat sense el suport d'un programa de conjunt on es donés la fixació d'objectius degudament coordinats amb l'enumeració concreta dels recursos disponibles. Com tantes vegades hem criticat, aquesta actuació econòmica del Govern queda ben reflectida per la dita "qui dia passa, any empeny". Així, el Govern de Catalunya s'ha limitat a administrar, gairebé exclusivament, els diferents projectes d'inversió pública que, en una gran part, ja li venien prefixats per les estructures pressupostàries. És així que, més que una política econòmica en sentit estricte, són els Pressupostos els que han condicionat l'actuació econòmica del Govern i el conjunt de disposicions administratives que ha dictat en aquest camp durant aquests quatre anys.

No cal que ens estranyem, doncs, si determinats models per a l'actuació econòmica de l'Executiu que anaven més enllà del que suposava l'administració pressupostària, com foren l'anomenada "economia intersticial" o les manifestacions posteriors sobre la intenció d'instrumentar una política econòmica de caire secto-

rial, acabarien arraconats.

A part intencions de clara finalitat política, el Govern de Catalunya no ha pas dissenyat, per tant, el que estrictament pot qualificar-se de política econòmica pròpia. Com deia, les seves actuacions en aquest sentit s'han limitat a administrar, i no sempre amb el màxim de resultats positius, el programes d'inversió pública determinats pel Pressupost de la Generalitat de cada any.

I com s'ha portat a terme aquesta administració pressupostària? Bé, el primer que cal tenir en compte és que, malgrat tot, el Pressupost de Catalunya, és un pressupost dependent. Amb això volem dir que existeixen uns nexes financers i funcionals respecte a l'ordenació dels Pressupostos Generals de l'Estat i, en concret, unes determinades accions de l'Administració Central. El segon que cal tenir en compte és que el Pressupost de Catalunya té una rigidesa important en el seu estat d'ingressos, la qual cosa, a part de l'aminoració d'iniciatives en aquest camp, condiciona fortament l'ordenació de les despeses, ja que per imperatiu legal el Pressupost anual ha d'ésser equilibrat. En tercer lloc, cal tenir en compte, també, que igualment es dona rigidesa en una part quantitativament important de l'estat de despeses, ja que aquestes vénen afectades per la importància financera i la naturalesa dels serveis transferits. I en quart lloc, en fi, s'ha de tenir igualment en compte que l'adaptació pressupostària ha estat molt lligada a les despeses obligatòries per a dotar materialment la nova maquinària de l'administració autonòmica.

PRESSUPOST: Evolució estat ingressos (milions ptes.)		1980	1981	1982	1983
Cap I	Impostos Directes	-	8.788,5	8.059,0	10.041,0
Cap II	Impostos Indirectes	-	22.100,7	20.419,0	34.502,0
Cap III	Taxes i d'altres Ingressos	39,1	6.382,4	8.493,6	18.225,0
Cap IV	Transferències corrents	3.268,5	9.133,0	156.546,0	218.027,0
Cap V	Ingressos patrimonials	-	0,4	1,0	1,0
Cap VI	Alienació inversions reals	-	-	-	-
Cap VII	Transferències de Capital	3.653,3	9.296,0	43.484,7	17.545,0
Cap VIII	Variació actius financers	-	-	-	-
Cap IX	Variació passius financers	-	10.000,0	9.146,2	21.473,0
TOTAL		6.970,9	64.701,0	246.149,7	319.814,0

Es evident, doncs, que el marge per a l'actuació pressupostària que li restava al govern era més aviat reduït. Però així i tot, hi havia un marge. Perquè l'evolució quantitativa del Pressupost és important. En efecte de 6.900 milions de pessetes el

1980 s'ha passat al 83 a la xifra de 320.000 milions. Fruit, per descomptat, dels serveis traspassats; però, justament per la quantia dels fons a administrar, l'actuació econòmica corresponent no pot pas negligir-se, almenys en teoria. A més, cal sumar-hi el recurs emprat cada any pel govern d'emetre Deute Públic.

PRESUPOST: Evolució Estat Despeses (milions de ptes.)		1980	1981	1982	1983
Cap I	Remuneracions de personal	1.084,2	23.133,3	91.483,0	120.285,0
Cap II	Compra béns i serveis	418,9	3.215,9	47.623,6	65.609,0
Cap III	Interessos deute	11,0	11,7	1.285,7	2.286,0
Cap IV	Transferències corrents	1.641,4	9.081,3	52.241,2	70.381,0
Cap V	Dotació fons amortització	-	-	677,2	1.264,0
Cap VI	Inversions reals	3.807,7	27.673,3	40.088,2	37.020,0
Cap VII	Transferències capital	9,7	2.605,5	12.450,2	20.190,0
Cap VIII	Variació actius financers	-	-	312,6	2.800,0
TOTAL		6.970,9	64.701,0	246.149,7	319.814,0

Però aquest marge ho ha estat utilitzat. El govern, per prescripció estatutària, com és natural, elabora el Pressupost i, per tant, dins de les rigideses abans apuntades, té l'opció d'ordenar les consignacions segons com vulgui orientar la corresponent acció política. Tanmateix, això no ha estat així i les proves en són ben evidents.

PRESUPOST: Evolució Despeses per Seccions (milions de ptes.)		1980	1981	1982	1983
Presidència i Consell Executiu	9,8	-	-	-	-
Presidència	492,3	1.451,6	5.342,1	8.828,0	
Governació	98,7	790,1	2.357,0	7.976,0	
Economia i finances	98,1	206,5	797,2	4.073,0	
Ensenyament	141,5	1.060,5	67.943,1	82.350,0	
Sanitat i Assistència Social	289,2	6.983,4	121.179,4	154.002,0	
Política Territorial i Obres Públiques	4.788,1	12.247,6	24.053,6	35.173,0	
Agricultura, Ramaderia i Pesca	151,4	1.860,3	4.346,7	5.722,0	
Treball	110,7	545,8	3.281,8	6.969,0	
Classes passives	40,0	46,7	42,5	46,0	
Deute	11,0	11,7	1.285,7	2.286,0	
Pla d'Obres i Serveis	-	412,5	519,1	-	
Parlament de Catalunya	474,4	788,1	799,0	911,0	
Justícia	20,6	75,7	1.352,5	2.358,0	
Comerç i Turisme	94,3	719,7	1.243,0	1.929,0	
Indústria i Energia	47,5	379,7	935,4	2.444,0	
Cultura i Mitjana de Comunicació	100,1	950,9	3.435,2	4.461,0	
Adjunt Presidència	14,2	26,7	186,1	231,0	
Primer Pla d'Obres Públiques	-	10.000,0	-	-	
Serveis a transferir	-	28.143,5	-	-	
Consell Comunitati Gen. de Catal.	-	-	48,3	60,0	
Pla Equipaments Socials	-	-	7.000,0	-	

Des del punt de vista funcional, s'ha de tenir en compte que una vegada aconseguits els crèdits del gruix de traspassos de serveis fins ara obtinguts, resulta que les consignacions per a la nòmina (Capítol I: Remuneracions de Personal) i la despesa corrent (Capítol II: Compra de bens i serveis) gairebé arriben al 60% del total del Pressupost. En conseqüència, l'esforç inversor, (bàsicament capítols VI i VII: Inversions reals i Transferències de capital, respectivament) és mínim. Un 21,1% durant 1982 i un 17,8% el 1983. Per un altre costat i pel que fa referència al punt de vista orgànic, també cal tenir en compte que, a partir de 1982, gairebé la meitat del Pressupost de Catalunya (el 49,1% el 1982 i el 48,1% el 1983) correspon a Sanitat, on només es té competència executiva i en part de desenvolupament legislatiu. Després, Ensenyament disposa d'un quart dels recursos pressupostaris. De la resta del Pressupost, deduïts els crèdits anteriors, Política Territorial i Obres Públiques s'emporta més del 40%, amb la qual cosa, si a més es treuen les partides relatives a Cultura, Justícia, etc., queda tan sols per a l'actuació econòmica (Agricultura, Indústria i Comerç) una quantitat exigua que oscil·la anualment d'un 2 i 1/2% a un 3% del total pressupostat, amb l'afegitó del voltant d'un 2% per a treball (substantivament lluita contra l'atur).

En conclusió: a Catalunya, durant aquests quatre darrers anys, no hi ha hagut política econòmica pròpia. I la simple administració del Pressupost, referida a l'execució de programes d'inversió pública d'índole diversa, ha deixat l'actuació estrictament econòmica a nivells negligibles. Això, en època de crisi aguda, quan, com és àmpliament reconegut, el sector públic s'ha de constituir en un poderós actor subsidiari de l'economia.

Davant d'aquest panorama, ens cal un gir de 90 graus. Això és el que pretén el nostre programa econòmic per als propers anys.

PROGRAMA D'ESQUERRA REPUBLICANA

El programa econòmic d'ERC basteix amb coherència, adequació i fermesa una veritable política econòmica pròpia per a Catalunya. Per tal d'instrumentar-la consistentment i amb possibilitats d'aplicació real, és imprescindible reflexionar, d'entrada, sobre tota una sèrie de condicionants. En primer lloc, el marc competencial, ara com ara existent. Segon, quin tipus de política econòmica es pot fer. Tercer les limitacions que en aquest moment es plantegen en relació al problema del finançament de l'autonomia. Aquest és el repte al qual el programa econòmic que proposa Esquerra Republicana vol donar resposta.

Possibilitats d'actuació econòmica de l'Estatut

L'àmbit competencial que, per a l'actuació econòmica, en els seus aspectes bàsics permet l'Estatut, ve definit en el títol primer (articles 9, 10, 11, i 12) i títol tercer (articles 43-45, ambdós inclosos).

L'article 9 recull les denominades competències exclusives. Ara bé, cal observar tanmateix que, malgrat aquesta qualificació d'exclusivitat, poques de les matèries esmentades poden, en puritat, ésser així considerades, a causa de les freqüents reserves de llei i dels àmbits compartits. En el marc d'aquest article resulta, doncs, que les actuacions exclusives, d'un cert contingut econòmic, afecten tan sols les següents matèries: Ordenació del Territori i del Litoral, Urbanisme i Habitatge (9.9); Turisme (9.12); Carreteres i Camins, l'itinerari dels quals passi íntegrament pel territori de Catalunya (9.14); Pesca en aigües interiors, cria i recollida de marisc, aquicultura, caça, i pesca fluvial i lacustre (9.17); Artesania (9.18); i, Assistència Social (9.25).

L'article 10 enumera les competències de desenvolupament legislatiu i d'execució de la respectiva normativa estatal que, pel que fa a l'actuació econòmica, afecten particularment: Ordenació del Crèdit, Banca i Assegurances (10.4); Règim miner i energètic (10.5); Ordenació del Sector Pesquer (10.7). També cal indicar, dins d'aquests aspectes de desenvolupament legislatiu i d'execució, allò establert per l'article 17 en relació amb la Seguretat Social (17.2).

L'article 11 assenyala competències només d'execució, tot enumerant les competències relatives a treball (11.2); les concernents a les fires internacionals que es celebren a Catalunya (11.6); i l'ordenació del transport de mercaderies i viatgers que tinguin llur origen i destinació dins el territori de la Comunitat Autònoma (11.9).

L'article 12, en canvi, és un article ben confús. Perquè assenyala competències -i entre aquestes, de tipus econòmic prou rellevant- amb la qualificació d'exclusives, però alhora circumscriu aquesta exclusivitat a "l'acord amb les bases i l'ordenació de l'activitat econòmica i la política monetària de l'Estat". I en aquest sentit assenyala aquestes matèries substantivament econòmiques: Planificació de l'activitat econòmica a Catalunya" (12.1.1); "Indústria, sens perjudici d'allò que determinin les normes de l'Estat per raons de seguretat, sanitàries o d'interès militar, i les normes relacionades amb les indústries que estiguin sotmeses a la legislació de mines, d'hidrocarburs i energia nuclear. Queda reservada a la competència exclusiva de l'Estat "l'autorització per a transferència de tecnologia estrangera" (12.1.2.): "el desenvolupament i execució a Catalunya dels plans establerts per l'Estat per a la reestructuració de sectors industrials" (12.1.3); "Agricultura i Ramaderia"

(12.1.4); "Comerç interior, defensa del consumidor i de l'usuari, sens perjudici de la política general de preus i de la legislació sobre la defensa de la competència. Denominacions d'origen en col.laboració amb l'Estat" (12.1.5); "Institucions de crèdit corporatiu, públic i territorial i caixes d'estalvi" (12.1.6); i, "Sector públic econòmic de la Generalitat, en tot allò que no sigui tractat en altres normes d'aquest Estatut" (12.1.7).

Per la seva banda, les referències del Títol tercer tenen un caràcter eminentment hisendístic i financer. En efecte; article 43 (Patrimoni de la Generalitat); article 44 (Hisenda de la Generalitat); article 45 (Percentatge de participació en els ingressos de l'Estat); article 46 (Gestió, recaptació, liquidació i inspecció dels tributs propis); article 47 (Garantia de tractament fiscal); article 48 (Tutela financera sobre ens locals); article 40 (Elaboració i aplicació del Pressupost; article 50 (Impostos, taxes i contribucions especials pròpies, així com fixació de recàrrecs); article 51 (Deute Públic); article 52 (Facultat per a constituir institucions, al seu càrrec, per la plena ocupació i pel desenvolupament econòmic i social); article 53 (Designació de representants en organismes econòmics, institucions financeres i empreses públiques de l'Estat en territori català); article 54 (Possibilitat de constituir empreses públiques); i, article 55 (Foment del Cooperativisme). Això, a més a més, es complementa amb la disposició addicional sisena (Cessió del rendiment d'impostos) i la disposició transitòria tercera (Valoracions).

D'acord amb aquest àmbit competencial, la política econòmica pròpia que pot fer el Govern de Catalunya està subjecta, per descomptat, a unes possibilitats i també a unes limitacions. Ni té sobirania absoluta ni tampoc es pot dir que no tingui algunes, encara que discretes, potestats que van una mica més enllà de l'execució de determinades accions establertes pel Govern central. Per utilitzar, doncs, correctament el marc competencial que l'Estatut estableix pel que fa a l'actuació econòmica, és convenient d'esbrinar quina política econòmica es pot fer d'entre les de diferent naturalesa i contingut que les tipologies convencionals estableixin com a tals.

Des d'un punt de vista general, hom pot considerar així tres tipus bàsics de polítiques econòmiques. Totes tres significatives en si mateixes, però d'un abast, d'una complexitat i d'unes implicacions molt diferents. Per establir una certa jerarquia, es pot dir que la de major contingut és l'anomenada Política Econòmica General i la més discreta aquella pràctica coneguda per Política Econòmica Específica. Entre totes dues, se situa la Política Econòmica Sectorial.

La Política Econòmica General, com el seu nom vol indicar, comporta actuacions sobre macromagnituds tals com l'evolució del producte interior brut, la quantia i el repartiment de la

renda, els nivells d'inflació i atur, les balances comercials i de pagaments, així com el tipus de canvi i el règim duaner, la regulació monetària, etc. L'àmbit territorial d'aquestes actuacions implica habitualment la globalitat del país i la seva significació vers l'exterior. Contràriament, la Política Econòmica Específica, com també el seu nom vol significar, té per objecte accions concretes orientades molt directament a aspectes particularitzats de l'activitat econòmica. Així s'hi poden considerar les accions que corresponen als aspectes econòmics de l'Ensenyament, de la Sanitat, del Medi, de la Cultura, de l'Habitatge, dels Transports, de les Comunicacions, etc. En aquest cas, la demarcació territorial pot tenir el caràcter de globalitat, però el més normal és que se situï en el context espacial determinat on es vol localitzar la incidència de l'acció econòmica. La Política Econòmica Sectorial, en fi, com igualment el seu nom ho vol indicar, es fonamenta en accions mútuament coordinades sobre els tres sectors bàsics de l'economia. Es a dir, sobre l'Agricultura (sector primari), la indústria (sector secundari) i els Serveis (sector terciari). Quan s'arbitren polítiques d'aquesta mena, és crucial el coneixement del corresponent àmbit territorial i la determinació del seu ordenament, car les accions individualitzades i comunes sobre els tres sectors productius resultarien inoperants sense el coneixement de les localitzacions de les respectives activitats econòmiques, tant per llur coneixement estructural com per la fixació d'objectius a assolir en el context de la corresponent acció econòmica.

En relació amb aquest tipus d'actuacions econòmiques, les possibilitats d'actuació econòmica que ofereix l'Estatut s'adequen òbviament a les del tipus de política econòmica sectorial. És clar que també es poden endegar, com ha fet el Govern de Catalunya al llarg de la primera legislatura, polítiques econòmiques específiques. Però l'eficàcia i sobretot la incidència sobre l'encarrilament dels problemes que planteja la realitat no hi troben pas respostes adients. Com que defensem, a l'espera de la corresponent millora, l'aprofitament de les màximes possibilitats que ofereix l'Estatut sense deixar cap escletxa perquè allò que podem fer i volem fer no ho realitzin uns altres tipus d'administracions, proposem (fins i tot amb independència del prestigi que suposa per a la Institució) la necessitat de la instrumentació de la Política Econòmica Sectorial. Ara bé, per dur a la pràctica la instrumentació que la qualifica, és absolutament necessari disposar prèviament d'aquella ordenació del territori on els conceptes d'espai-marc i espai-operacional, puguin oferir la diversitat d'efectes perquè l'acció econòmica resulti consistent en relació amb els objectius prefixats sense malbaratament dels recursos disponibles, sempre ben escassos. Per tant, perquè el govern de Catalunya pugui bastir una política econòmica pròpia,

és del tot imprescindible que prèviament s'impulsi, s'aprovi i s'apliqui la corresponent llei de divisió territorial.

LA QUESTIÓ FINANCERA

Des d'un punt de vista teòric, establerta aquesta opció, no caldrà sinó plantejar les respectives pautes per a fixar el contingut de l'actuació econòmica dins el context de la indicada política econòmica sectorial. Succeeix, emperò que, tal com ara estan les coses, és convenient exposar un tema que resulta molt condicional a causa de l'ús i l'abús que en fa l'Administració central. Ens referim a la qüestió de la financiació de l'autonomia.

Com tothom pot entendre, resulta que sense recursos econòmics no hi pot haver un desplegament autonòmic vigorós. De fet, donats els pressupòsits polític i jurídic acceptats majoritàriament, la disponibilitat dels recursos financers, condiciona l'autonomia. Per tant, si es produeixen restriccions financeres, la posta en pràctica del marc competencial que atorga l'Estatut esdevé problemàtic i conflictiu. I aquest és el cas. Així, abans de plantejar el contingut de l'actuació econòmica que defenssem per als quatre propers anys, convé de fixar el corresponent posicionament sobre la qüestió financera.

Ha de quedar clar d'entrada que efectivament, existeix problema financer, encara que la Constitució, a l'article 156, consagra el principi de la suficiència pel finançament de les autonomies. A més, l'obtenció dels corresponents recursos té gairebé un procediment mecanicista taxat per les diferents normes legals al respecte. Però això no és així perquè després del que va suposar la sentència del Tribunal Constitucional sobre la LOAPA, els governs neo-centralistes de Madrid, particularment l'actual govern socialista, utilitzen els mecanismes de finançament de l'autonomia com un instrument de restricció autonòmica.

Això és possible: primer, per la manera en què es prenen les resolucions en la Comissió Mixta de Valoracions; segon, perquè no existeix cap precepte legal que fixi el terme dins el qual l'Administració central transfereixi els fons acordats; i tercer, perquè encara que, en teoria, poguéssim semblar satisfactori el contingut de l'Estatut en aquest respecte, a la pràctica resulta que es produeix una relació de total dependència de l'Administració Autonòmica respecte de l'Administració central.

Aquest és un punt clau que, encara que no es donessin d'altres pressupòsits de caràcter polític, faria que més aviat o més tard, hom demanés la reforma de l'Estatut per a donar solució al problema que planteja.

La qüestió és la següent. Els recursos financers que reconeix l'Estatut són els anomenats recursos propis; després les operacions

financeres; i tercer els recursos diguem-ne, de caràcter "participat".

Componen els recursos propis els rendiments del patrimoni, els ingressos de dret privat, els tributs propis (impostos, taxes, contribucions especials) i els recàrrecs (sobre tots els impostos cedibles i respecte als no cedibles sobre renda de persones físiques i patrimoni). Malgrat aquesta enumeració, és evident que les quanties que originen aquests recursos propis són mínimes i, sobretot, resulten (bàsicament per raons polítiques i legals) de difícil ampliació. En efecte, cap comunitat autònoma i, per descomptat Catalunya, no està disposada a sobregravar els seus ciutadans per damunt del nivell de pressió fiscal que fixa l'Administració Central. I, si això ho volgués fer, es donen a més tot un conjunt de limitacions que farien que aquest esforç addicional no resultés excessivament rendible. Així, no es poden gravar fets imposables gravats per l'Estat; tampoc no poden establir-se mesures tributàries que afectin els béns situats fora del territori autònom, ni que obstaculitzin -directament o indirecta- la llibertat de circulació i l'establiment de les persones, la lliure circulació de béns dins el territori de l'Estat, i la ubicació d'empreses i capitals. I pel que afecta als recàrrecs, resulta que aquests no poden suposar cap minoració en relació als corresponents ingressos de l'Estat, ni desvirtuar la naturalesa i l'estructura de la pertinent figura impositiva. Els rendiments, doncs, són, com afirmem, mínims.

Quant als recursos provinents d'operacions financeres, és a dir, l'emissió de deute públic, és evident, que si bé hom pot comptar-hi, no deixa d'ésser un instrument perillós, ja que els imports corresponents, per òbvies necessitats de tresoreria, no s'esmercen en inversions productives, i llavors resulta que a terme mitjà, els gravaments d'interessos i amortitzacions recauen sobre el pressupost ordinari d'una manera tal que, o bé les despeses corrents i d'inversió es veuran disminuïdes en aquestes quanties, o bé s'haurà de recórrer a augmentar la pressió fiscal pròpia, la qual cosa no és pas desitjable, ara com ara.

Els recursos participats vénen donats pel Fons de Compensació Interterritorial, les assignacions de l'article 15 de la Llei Orgànica de Financiació de les Comunitats Autònomes, pels tributs cedits i per la participació en els ingressos de l'Estat. Pel que fa al Fons de Compensació Interterritorial, es regeix per una normativa pròpia que en res no afavoreix Catalunya. Les assignacions de l'article 15 de la Llei Orgànica de Finançament de les Comunitats Autònomes, s'ha de dir que podrien suposar per a nosaltres un punt important, ja que es tracta de garantir la financiació del nivell mínim de prestacions de serveis públics. Però fins ara no s'ha reglamentat. Els tributs cedibles, els integren els impostos sobre patrimoni, successions i donacions

patrimonials (així, ha quedat suprimit el relatiu als actes jurídics documentals), vendes minoristes en destinació, consums específics, taxes i exaccions, particularment les relatives al joc. No són impostos cedibles la Renda de les persones físiques, els beneficis de les empreses, els impostos sobre el producte i les vendes, el tràfic exterior i les rendes de Duana i els derivats de monopoli. Quan a llur importància quantitativa, pel que fa a l'import, convé remarcar que tan sols suposen del 8 al 10% de la totalitat dels ingressos de l'Estat, la qual cosa dóna idea de llur migradesa, encara que la cessió comporti la gestió, la liquidació, la recaptació i la inspecció.

La qüestió rau, doncs, en la participació en els ingressos de l'Estat, la qual, en fi de compte esdevé els recurs bàsic per al finançament de les autonomies. No tant per la seva quantia com pel paper que hi juga que, si bé és residual, fa que s'ajustin correctament o incorrecta els recursos a disposició de les comunitats autònomes. I com que la seva determinació ve condicionada en el si de la Comissió Mixta de Valoracions pel capteniment de l'Administració central que, en definitiva, en fixa els termes, els períodes de pagament i l'import final, resulta que mitjançant aquesta via la Comunitat Autònoma resta en dependència de l'Administració central i aquesta utilitza aquest mecanisme com un instrument de restricció autonòmica.

No hi ha cap sortida a aquesta situació, sinó la reivindicació del sistema de concert econòmic (com ja s'ha establert a Euskadi) i, mentrestant, mitjançant el corresponent diàleg institucional, fer complir l'Estatut, concretant els terminis de pagament i accelerant els traspàsos pendents definits el 31 de juliol de 1983, d'acord amb l'Administració central però frenats per aquesta a fi d'establir el percentatge corresponent al període definitiu, que mai no ens serà tan perjudicial ni ens portarà a tantes claudicacions.

PROGRAMA D'ACTUACIO ECONOMICA

Tres punts emmarquen aquest programa d'actuació. Primer, les competències de l'Estatut permeten arribar com hem vist, fins a l'establiment d'una política econòmica sectorial, política que és oportú d'endegar ja que serà un instrument útil per a lluitar en contra de la crisi amb un marge de maniobra més ampli i eficient que no pas la mera administració pressupostària. Segon, la qüestió financera, d'acord amb les prerrogatives legals que, tant constitucionalment com estatutària la defineixen, no pot constituir-se en cap cas en un estrangulament de les possibilitats econòmiques de l'autonomia i, per això, és imprescindible tant d'emprendre aquell diàleg institucional ferm i coherent

amb l'Administració central com d'impulsar aquell conjunt de mesures que, com ja s'ha indicat, portin, a la fi, a l'establiment d'un règim de concert per a Catalunya. I tercer, que la instrumentació específica de l'actuació econòmica no pot tenir present sinó la situació de fet amb tot allò que suposa una crisi llarga i aprofundida sobre l'increment de l'atur i la carestia de vida i, que, per tant, l'objectiu bàsic no en pot ser altre que donar èmfasi al creixement en relació als problemes de la redistribució.

D'acord amb aquests pressupòsits, l'abast de la programació econòmica que proposem per als quatre anys vinents vol assolir els següents objectius dins de cada una de les àrees d'acció que s'esmenten tot seguit.

PROMOURE EL CREIXEMENT

Aquest és l'objectiu bàsic. Es tracta d'aconseguir aquell ritme de creixement que impulsi l'economia catalana en un nivell viable en el qual no es generi nou atur, i alhora es rellenci l'activitat del conjunt dels sectors productius. Fixem així el ritme de creixement de l'Economia catalana per al proper quadrienni en un augment en terme mitjà no inferior al 4% del PIB (Producte Interior Brut). Aquest és doncs, l'objectiu pel que fa al creixement de l'economia. I és un objectiu assolible i òbviament realista. Per descomptat que seria desitjable créixer a un índex més elevat; però, ateses les circumstàncies de l'actual situació econòmica, considerem que el ritme és l'adequat per a incidir eficaçment sobre l'evolució de l'atur i l'augment d'activitat, ja que la mitjana anual d'increment de la productivitat s'estima que és actualment en un 3% i el de la població activa d'un 1%.

D'aquesta manera els tipus de creixement programats i que són l'eix de l'actuació econòmica que propugnem, suposen els següents índex per a cada un dels quatre anys vinents:

1984	3	1986	4.50
1985	5	1987	4,75

S'observarà que, malgrat tot, en resulta un tipus mitjà per quadrienni lleugerament superior al 4% de creixement anual, segons l'objectiu establert. Ara bé: per assolir aquest objectiu, fa falta un esforç inversor realment significatiu en tots i cada un dels sectors econòmics. Certament, que la desproporció entre la inversió privada i la inversió pública és quantitativament molt important a favor de la primera. Però, tal com ara estan les coses, es fa indispensable una decidida i consistent actuació del sector públic i, en concret, del govern de Catalunya per a constituir-se com el veritable actor subsidiari del corresponent esforç inversor i, per tant, del rellançament de l'economia.

Les necessitats d'inversió (Formació Bruta de Capital) requerides i que s'han d'impulsar directament o indirecta per a cada un dels quatre anys vinents són, en relació al PIB, les que s'indiquen seguidament:

1984	4,75	1980	4,80
1985	5	1987	4,75

La incidència sectorial d'aquest augment de la inversió té un doble efecte. Per una banda, reestructurar la composició sectorial del PIB i, per una altra, determinar el volum d'inversió necessària per aconseguir l'objectiu prefixat de creixement a cada un dels sectors productius, és a dir, a l'agricultura, a la indústria i als serveis.

Així, les xifres de participació sectorial en el PIB que es programen són aquestes:

	1984	1985	1986	1987
Sector Primari	3,2	3,4	3,4	3,5
Sector Secundari	41,0	41,1	41,0	41,0
Sector Terciari	55,8	55,5	55,6	55,5

i les taxes d'inversió addicionals requerides en relació al PIB són les següents:

	1984	1985	1986	1987
Sector Primari	5,0	5,25	4,65	3,72
Sector Secundari	0,3	0,17	0,05	1,00
Sector Terciari	-0,55	-0,42	0,10	0,03

Cal advertir que, pel fet que algunes d'aquestes taxes siguin negatives, això no vol pas dir que es produeixin en xifres absolutes decrements en els respectius volums anuals d'inversió. Indica tan sols que l'increment de la inversió d'un any respecte de l'anterior és més petit.

Aquest és doncs, l'objectiu de creixement que programem per a l'economia catalana al llarg del proper quadrienni tant a nivell global com per a cada un dels sectors productius. Convé observar que la lògica d'aquesta programació implica (la qual cosa és correcta en un moment de crisi econòmica d'origen bàsicament industrial) que sigui el sector primari el que es constitueixi com a veritable motor de relleu de l'economia i on es concentri més que proporcionalment l'esforç inversor, mentre que el sector terciari, dins d'una evolució discretament creixent, actua compensatòriament. I el sector industrial, al seu torn, manté el ritme d'activitat en el context d'una reestructuració interna de cara a la seva modernització.

RACIONALITAT PRESSUPOSTÀRIA I FINANCERA

Com ja s'ha indicat i és prou conegut, la inversió pública ni tan sols arriba a una quarta part de la inversió total a Catalunya. La resta la cobreix la inversió privada. Actualment, però, la inversió privada està subjecta a un llarg procés de suspicàcia que la deixa reduïda només a nivells gairebé de reposició. En el sector privat és, doncs, escassa la inversió nova. L'acció econòmica del govern ha de partir d'aquest fet per a reconduir-lo i aconseguir l'objectiu de fer créixer l'economia, mitjançant l'arbitració d'un conjunt de mesures concretes per a cada un dels sectors productius, les quals exposarem més endavant.

El que ara convé és determinar específicament quina és la responsabilitat del sector públic i, per tant, del Govern en la generació de l'impuls necessari per a aconseguir, durant els propers quatre anys, un tipus de creixement del PIB del 4% cumulatiu i, en aquest sentit, el compliment dels ritmes i de les quanties d'inversió que això requereix, segons el programa d'objectius exposat a l'apartat anterior.

Quina ha d'ésser, així, l'actuació del govern?. La nostra proposta consisteix en el següent. Pel que fa a la inversió, tant des de la seva perspectiva financera com pressupostària, les possibilitats del govern vénen emmarcades per l'estructura del pressupost i pels lligams financers en relació amb l'Administració central.

Quant al pressupost, és evident que s'imposa un esforç de racionalitat. Al moment oportú ja hem indicat les rigideses que ara té el Pressupost de la Generalitat. Però es clar que, després d'aquesta etapa constituent, fins i tot a nivell administratiu i material, no pot continuar el fet que el volum de retribucions i despesa corrent s'emporti més del 60% del total pressupostat i, en canvi, les consignacions per a inversió i transferències de capital quedin reduïdes a xifres exigües. S'imposa una modificació radical en el sentit que els capítols pressupostaris en els quals es consignen els crèdits per a inversió tinguin el pes quantitatiu que requereix rellençar l'economia. És per això que proposem, a part de l'evolució conjuntural del capítol de "remuneracions de personal", reduir el ritme d'increment de les partides per a la "compra de béns i serveis corrents" i augmentar els capítols VI i VII (Inversions i Transferències de Capital) en els mateixos tipus que s'han fixat per al creixement de les inversions globals, a l'apartat anterior.

Amb tot, com que, per les peculiaritats del sistema existent de finançament de les autonomies, les consignacions pressupostàries per a inversió contemplen substantivament les inversions de reposició, és imprescindible que els increments que s'obtinguin com a conseqüència de la proposta definida al punt anterior, no tinguin una altra finalitat que la de subvenir a noves inver-

sions. Tanmateix, en actuar d'aquesta manera s'ha d'aconseguir també: Primer, una major especificació de les subvencions, tant a famílies i particulars (amb una major precisió i justificació), com a organismes autònoms, a altres administracions (Ajuntaments) i a empreses (amb especial incidència sobre la modernització i la lluita contra l'atur). En segon lloc, cal dotar d'una clara significació territorial i sectorial els capítols d'inversions reals i transferències del capital, fixant també com a objectiu la lluita contra l'atur i el creixement de l'economia. Finalment, caldria confeccionar un Pressupost que doni major incidència als Programes i que instauri mecanismes d'apropament a la tècnica del pressupost amb base zero.

Ha de quedar molt clar, no gensmenys, que els requeriments d'inversió necessaris per a aconseguir els objectius de creixement de l'economia catalana van significativament condicionats pels volums creixents d'inversió nova. I aquesta, malgrat les propostes ara formulades, té el seu origen. pel que fa al sector públic, en determinades decisions que pren, per si mateixa l'Administració central. Es cert que aquestes decisions afecten Catalunya i es concreten en inversions per a Catalunya; però llur endegament li correspon, segons les prescripcions de l'ordenament vigent, a l'Administració central. Es tracta, fonamentalment, del conjunt d'inversions que caracteritzen l'anomenat Fons de Compensació Interterritorial.

POTENCIACIÓ DEL SECTOR AGRARI

D'acord amb la programació establerta per tal de rellençar l'economia catalana durant els propers quatre anys, el sector agrari ha de tenir un paper preponderant. Les raons ja les hem apuntat. I és que al mig d'una crisi sobretot industrial on la problemàtica de la reconversió i la reestructuració respectiva suposen introduccions tecnològiques (i com que la supervivència de les empreses va condicionada a l'increment dels aturats), la via de sortida pel creixement econòmic s'ha de buscar fora del sector industrial. Es cert que les teories econòmiques tradicionals sobre progrés econòmic i estructura sectorial estableixen una correlació positiva entre creixement i augment del sector terciari; però aquestes aplicacions teòriques es fonamentaven en un marc de creixement i de progrés econòmic vigorós i en el qual encara, no s'havia produït l'explosió, que s'ha produït, dins el sector serveis. A més, la situació que s'ha creat en l'economia catalana al llarg dels darrer anys ha fet ja que el sector terciari tingui una estructura complexa i, sobretot, comparativament hipertrofiada en relació amb la resta de sectors i, fins i tot, d'economies semblants dins el concert internacional. Es evident, de tota

manera, que les possibilitats de creixement del sector terciari són encara força elevades a llarg termini.

Ara bé, aquest creixement ha d'ésser basat tant sobre la progressiva pèrdua de pes del sector secundari com en l'aprofitament de la capacitat de crear activitats amb caràcter de serveis, a partir del sector agrari, sector que ha de constituir, com ja s'ha dit, el motor del desenvolupament econòmic català en el pròxim quadrienni, de manera directa o indirecta. En aquest sentit, doncs, cal tenir en compte les taxes programades de participació de l'agricultura en la producció interior bruta, que han de seguir una tendència creixent des de 1984 a 1987. I, en aquest àmbit, justament per a aconseguir-ho, s'han de complir els increments d'inversió que, per a aquest sector, també han estat programats, així com els reajustaments pressupostaris en relació amb el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca pels capítols VI i VII (Inversions reals i transferències del capital) de l'estat de despeses del Pressupost.

L'actitud del Govern, per tant, ha d'ésser decisiva pel que fa a la seva pròpia actuació; però, també, impulsant l'esforç inversor privat. És justament amb la conjugació de tot el corresponent conjunt de mesures, directes i indirectes, on cal cercar l'eficiència de la política agrària que propugnem. Des d'un punt de vista quantitatiu, de tota manera, s'ha d'advertir que, d'acord amb els tipus de creixement programat i atès l'actual nivell d'inversió pública en l'agricultura catalana, l'esforç addicional d'inversió per a cada un dels quatre anys vinents, per part de totes les Administracions públiques seria:

1984	1705	1986	2515
1985	2115	1987	2910

Per arribar a aquestes quanties bàsiques que, precisament, fan que el sector primari pugui ésser el sector impulsor de rellançament del creixement de l'economia i eviti l'augment cumulatiu de l'atur, proposem la reordenació de la política agrària mitjançant la creació de l'institut Català de Relacions Agràries. Això suposa obtenir la transferència de l'IRA, ara com ara dins l'esfera de l'Administració Central i, d'acord amb els mitjans de què està dotat i la ineludible coordinació amb l'IRYDA i amb ICONA, disposar d'aquell organisme que, específicament, dugui a terme la planificació de la política agrària.

Juntament amb això, continuem defensant dues accions de tipus substantiu. Per un costat, les referents als estàndards de vida i, per un altre, les relatives a la capitalització. Quant a la primera, cal potenciar, dins un plantejament temporal concret, l'equiparació de les formes de vida del camp a les de la ciutat. Per això, hom determinarà: a) un programa d'obres d'infraestructura compensatori de les diferències avui existents i b) un programa també d'equiparació quant a equipaments socials (ensenyament,

sanitat, lleure...) Quant a la segona, cal establir com a principi bàsic que la rendabilitat de les inversions agràries tingui el mateix ventall d'oportunitats que, ara com ara, s'ofereixen per a les inversions industrials. En una societat lliure, aquesta és l'única manera possible d'evitar la descapitalització del camp.

En relació amb tot plegat i d'una manera concreta, hom proposa també: 1) Assegurar la permanència i l'estabilitat del pagès a la terra i l'evolució de les seves explotacions; 2) foment i protecció de l'explotació familiar i del cooperativisme al camp i, en aquest sentit, utilització òptima del capital fix mitjançant fórmules de cooperació; 3) ordenació de conreus; 4) millora dels mercats agro-alimentaris i tuteles de defensa de la competència en relació amb les indústries d'aquest tipus, tan subjectes a les influències de les multinacionals; 5) adequació de les estructures i foment de les millores territorials (regadius, espais rurals, infraestructura); 6) increment de la capacitat tècnica i professional dels agricultors, així com establiment de programes d'ajut tecnològic i d'investigació pròpia; 7) instruments de finançament adequats, reconduint el paper de l'Institut Català del Crèdit Agrari, potenciant opcions preferents al crèdit oficial, reclamant la instal·lació a Catalunya de les dependències de les institucions de crèdit agrícola oficial i possibilitats de préstecs de diferent naturalesa amb tipus diferencials d'interès que afavoreixen compensatòriament l'agricultura en relació amb d'altres sectors; 8) introducció de criteris pel que fa a la quantia i les condicions dels crèdits i de les explotacions agràries; 9) aprofitament del potencial pesquer, tot racionalitzant les captures i renovant tecnològicament el sector en funció de les capacitats productives; i 10) finalment, endegar tot un conjunt de mesures que apropi, en termes de rendiment, productivitat i competitivitat, el sector agrari català a les exigències derivades de l'adhesió a la Comunitat Econòmica Europea.

MODERNITZACIÓ DEL SECTOR INDUSTRIAL

El sector industrial, com és prou conegut, és el més afectat per la crisi. És evident, per tant, que la iniciativa pública ha d'ésser vigorosa, però també és ben cert que no s'ha de caure en els inconvenients d'un estatisme industrial omnipresent ni tampoc en les ineficàcies i corrupteles de l'intervencionisme. Els grans problemes, doncs, que presenta el sector industrial, en llur globalitat, són derivats del fet que ha d'afrontar amb major duresa que d'altres la seva situació actual i plantejar no tan sols temes conjunturals o electoralistes de reestructuracions o reconversions, sinó les implicacions pròpies de la seva

modernització. I aquesta modernització ve condicionada per les fites aconseguides en el passat, la ineficàcia i el ritme decreixen de la capacitat productiva instal·lada, la competència atípica de l'economia submergida, la fatalitat d'un sistema de seguretat social oneros i deficitari, una cursa esfereïdora d'innovacions tecnològiques, una imprecisió pel que fa als costos de tota mena i, particularment, els energètics, l'impacte del conflicte laboral latent o explícit i, el fi, en repte de la integració a la Comunitat Econòmica Europea.

Davant, per tant, de la gran i greu problemàtica que presenta el sector industrial, l'actuació econòmica que proposem pretén -la qual cosa no és pas negligible per a la Catalunya industrial- l'assoliment de la modernització del sector. Per tal d'aconseguir-ho, considerem indispensable òbviament, una acció decidida per part de la política econòmica del Govern que, amb caràcter conjuntural, suposi la consecució dels ritmes evolutius de creixement relatiu que hem programat. En aquest sentit, creiem bàsica la potenciació de l'Institut de l'Empresa Petita i Mitjana Industrial a Catalunya, com a organisme adient per a la fixació de la planificació industrial que ha de dur a terme el sector públic al llarg dels pròxims quatre anys.

Des d'aquesta perspectiva, les accions, a diferents nivells, que propugnen, són les següents: 1) D'immediat una aplicació d'alló que estableix l'article 12 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, pel que fa al paper de desenvolupament legislatiu i execució, per part de la Generalitat, dels plans de reconversió industrial, així com l'aplicació de mecanismes de participació en llur elaboració, per tal de no crear disfuncionalitats; 2) potenciació de la investigació tecnològica i de disseny, avaluant les activitats de futur i les possibilitats de renovació del producte; 3) atenció preferent a la localització industrial, procurant la descentralització sense perdre, però, economies d'escala i atenent els costos socials de la concentració, i prestant una màxima preocupació per les zones deprimides, a partir de facilitats financeres i dotacions d'infraestructura; 4) foment de l'exportació mitjançant organismes propis, amb campanyes de promoció específiques, obertura de nous canals de comercialització i presència pròpia a les fires internacionals; 5) revisió de la política d'aval, amb majors criteris d'objectivitat i inserció d'aquesta política en un context més estructurat; 6) introducció en el sector públic industrial català de criteris d'eficiència i equilibri financer, articulant mecanismes de participació en el sector públic industrial estatal que siguin operatius; 7) atenció particular al subsector energètic, propiciant fonts pròpies de proveïment i mètodes i tècniques d'estalvi i de substitució d'energia importada; i 8) facilitar formes de participació responsables que no suposin entrebancs de cara

a l'esperit emprenedor que ha estat sempre l'ànima del progrés econòmic de Catalunya.

Cal també tenir en compte, dins de les actuacions industrials, per llur paper significatiu dins el context econòmic, les accions que cal emprendre en relació amb el sector de la construcció. Aquí convé, d'entrada, considerar un matís que podríem anomenar administratiu. Perquè si bé és cert que, funcionalment, aquest és un sector genuïnament industrial i, per tant, pertoca orgànicament a la Conselleria d'Indústria i Energia l'execució de la corresponent política econòmica, és evident també que, pel que suposa la instrumentació administrativa i, fins i tot, financera, afecten també sobre el subsector de la construcció determinades competències, orgànicament situades dins del Departament de Política Territorial i Obres Públiques i que són les referents a habitatge i urbanisme.

La primera cosa, doncs, que s'ha de tenir en compte per a instrumentar la corresponent política econòmica sectorial és la coordinació institucional entre ambdues conselleries en els aspectes referents a les competències comunes o implicades. Aconseguida aquesta coordinació, les accions que proposem, de tipus especialitzat, són les següents: 1) Potenciació de mercat hipotecari en el marc del reforç dels títols hipotecaris i de llur mercat secundari; 2) extensió d'estímul creditici a l'arranjament d'habitatges rurals i urbans arreu del territori i no tan sols de determinades zones; 3) garantir l'eficàcia de tràmits administratius inherents; 4) assoliment de transparència i d'equitat territorial en els programes d'obres públiques; i 5) potenciar i racionalitzar les accions de l'Institut Català del Sol, en un marc de prudència financera i d'eficàcia administrativa.

CONSOLIDACIÓ DEL SECTOR TERCIARI

Cal observar, d'entrada, que el sector terciari, malgrat les conseqüències de la crisi, ha mostrat un dinamisme significatiu, encara que les diferents activitats que el caracteritzen hagin seguit ritmes diferents. El comerç, pel seu costat i al marge del lamentable estat que ofereix la seguretat ciutadana, ha tendit a consolidar els nivells competitius assolits dins d'una tònica de relatiu estancament de la demanda efectiva. En canvi, el desenvolupament del subsector turístic i del sistema financer han arribat a manifestacions més positives. L'evolució del turisme a Catalunya ha estat positiva malgrat els entrebancs que, sovint, s'hi han posat, pel que fa a la corresponent promoció internacional, per part de l'Administració central. El sistema financer, al seu torn, ha desplegat una activitat intensa, si bé és cert que aquesta activitat no té el seu origen en les actuacions

que hagi pogut dur a terme el govern de la Generalitat sinó que és deu a les conseqüències naturals de la liberalització del sistema financer en el conjunt de l'Estat, i en la nova aparició, per tant, d'actius financers, els quals han estat àmpliament acceptats degut a que, davant de la crisi industrial, els recursos disponibles hi han trobat una seguretat i una rendabilitat acceptable. Val a dir, però, que aquesta apreciació és vàlida tan sols pel que suposen el moviment d'actius i la liberalització del sistema, car no pot pas estendre's a la totalitat del sector bancari, on hi ha hagut destrets tan rellevants com, per exemple, el de Banca Catalana.

Davant d'aquest panorama i amb la intenció de continuar potenciant la consolidació del sector terciari, intercompensant els diferents ritmes d'expansió, és evident que la nostra proposta parteix, com en les altres actuacions sectorials, de la consecució dels nivells de creixement programats, així com de l'assoliment dels recursos d'inversió necessaris per a afrontar-los.

Ara bé, considerem que, des d'un punt de vista institucional, pel que fa a l'ordenació de la corresponent política econòmica, cal potenciar el comerç, tant l'interior com l'exterior. I per això, proposem la creació de l'Institut Català del Comerç encarregat d'adquirir i exportar directament o indirecta, béns i serveis, així com de la promoció dels productes catalans fora del territori i de la informació envers l'interior, relativa a mercats i corrents innovadors. A partir d'aquí, l'acció econòmica del govern en un nivell més particularitzat, comportaria les mesures següents:

1) Ajusts tècnics i financers de cara a la redimensió d'establiments; 2) tuteles administratives de cara a la regulació de la competència, formació de preus i qualitat de productes; 3) potenciació de l'institut per a la Reforma de les Estructures Comercials, en relació al darrer punt; 4) normativa de garanties relatives a la competència entre comerços petits i mitjans, i les grans estructures comercials.

Quant al subsector turístic, amb les possibilitats d'evolució ja aconseguides recentment, el que es tracta de fer, en el context de la corresponent acció de política econòmica, és l'establiment de mecanismes d'ajust entre els diferents desequilibris, uns existents en el passat i no corregits i d'altres de nous apareguts recentment. En aquest sentit, proposem les següents accions encaminades a la vertebració d'una eficaç política turística. 1) Pel que fa a l'oferta, tot i racionalitzant-la i fent front als desfasaments existents, entre oferta d'allotjament i oferta complementària, assolir una adequada distribució territorial i pal·liar l'actual dèficit de caràcter infraestructural; 2) Pel que fa a la demanda, que pateix d'augment excessius en determinades zones i d'una dependència excessiva, també, de l'estacionalitat, emprendre accions estabilitzadores, a partir de les corresponents accions de promoció compensatòria; 3) Pel

que fa als desequilibris derivats de la inadequació entre oferta i demanda, que han provocat, sovint, desfasaments en la relació qualitat-preu, incrementar les actuacions orientadores i la garantia del compliment de la legislació vigent, i 4) Pel que fa a la necessitat d'una millor preparació professional dels treballadors i empresaris del sector, proposem en aquest àmbit, la creació d'una Escola de Turisme de Catalunya, que imparteixi ensenyaments sobre gestió d'empreses turístiques, i la fundació d'escoles de formació professional hotelera que cobreixin la preparació d'experts i facilitin llur reciclatge.

En fi, quant al sistema financer, no s'han desplegat les corresponents potestats que l'Estatut atorga en aquest àmbit, sobretot pel que es refereix a les Caixes d'Estalvis. Partint de la competència exclusiva de l'Administració central en política monetària i en l'ordenació de l'activitat econòmica general, l'Estatut reconeix la competència de la Generalitat sobre les institucions de crèdit corporatiu, públic i territorial i Caixes d'Estalvi. També estableix competències de desenvolupament legislatiu d'execució en matèria d'ordenació de crèdit, banca i assegurances, dins el context de la legislació bàsica de l'Estat. Aquest marc proporciona un significatiu marge de maniobra respecte a: 1) l'orientació dels crèdits per a inversions, respectant la legislació relativa als coeficients d'inversió obligatòria; 2) l'establiment de convenis de cooperació dirigits a la consecució de determinats objectius de política econòmica; 3) l'ordenació d'altres institucions financeres no estrictament creditícies, com companyies d'assegurances, fons de pensions, societats de finançament, etc. i 4) una major presència institucional a les caixes d'estalvi i, en general, a les entitats de crèdit corporatiu, públic i territorial, per tal de dirigir llurs actuacions en la perspectiva d'assolir els objectius de creixement del PIB i de les inversions que, en anteriors apartats, han estat programats.

MILLORA DEL NIVELL I QUALITAT DE VIDA

Com és prou conegut, el nivell i la qualitat de la vida a Catalunya estan sotmesos a un procés de deteriorament creixent, que obliga als poders públics a plantar-hi cara d'una manera realment decidida. Així, des del punt de vista del nivell de vida, dos elements hi influeixen de manera negativa. En primer lloc, l'extensió de l'atur, amb tot el que comporta de drama social i personal i, també, de malbaratament d'un enorme potencial de capital humà. Aquest tema, d'una importància cabdal, té, però, el seu tractament específic en un altre apartat. En segon lloc, cal parlar de la inflació i la conseqüent pèrdua del poder

adquisitiu de la moneda. Es ben sabut que l'increment del cost de la vida deriva d'una sèrie de fenòmens lligats bàsicament a les polítiques monetàries, fiscal i de rendes. I, per tant, la Generalitat no pot incidir-hi d'una manera significativa, car no gaudeix de competències en aquests àmbits, i la màxima responsabilitat (igual com en el problema de l'atur) pertoca a l'Administració central.

Això no vol dir, però, que des del Govern de Catalunya no puguin adoptar-se mesures, de caràcter indirecte, que incideixin positivament sobre el nivell de vida dels catalans, disminuint aquest "índex de malestar econòmic" obtingut per la suma dels índexs d'inflació i d'atur, que supera el doble de l'existent als països de la CEE i que és també superior a l'existent al conjunt d'Espanya. Així, tota contribució a la flexibilitat productiva i dels mercats representa un paper positiu en aquest sentit. Totes les aportacions en el camp de la lluita contra l'atur són, també, imprescindibles. Però val a dir que el camp on la Generalitat pot incidir més clarament és en la millora de la qualitat de vida, aprofitant les seves competències en matèria de medi ambient, urbanisme, sanitat, indústria, ensenyament, etc.

La lluita contra la destrucció del medi natural, la contaminació ambiental o l'equilibri ecològic se situa, doncs, en un primer pla. D'altra banda, la incidència sobre l'ordenament territorial i urbanístic ha de tenir com a principal impulsor la seva contribució a la qualitat de vida i als seus efectes sobre el medi natural. La desconcentració urbana, l'equilibrament territorial, l'ajut a zones deprimides, l'equiparació de les formes de vida entre zones rurals i urbanes poden ésser exemples d'aquest tipus d'actuació. Tanmateix, proposem de posar la màxima atenció a la localització industrial, sobretot de les indústries contaminants o perilloses, i ens oposem rotundament a l'actual concentració de centrals nuclears al sud de Tarragona, efectuada sense tenir en compte una distribució territorial d'aquestes indústries molt més igualitària en el conjunt del territori de l'Estat.

En un altre ordre de consideracions, l'actuació indirecta que pot fer-se des del govern de Catalunya, pel que fa a la millora del nivell de vida, té que veure també amb la tutela que s'atorgui als consumidors i a la defensa de llurs interessos. En aquest aspecte, l'article 12 estableix una competència exclusiva però condicionada a les bases i a l'ordenació de l'activitat econòmica general, a la política estatal de preus i a la legislació sobre la defensa del consumidor. Per tant, el caràcter d'exclusivitat queda extremadament limitat, i la prova n'és que la normativa establerta pel Parlament en aquest camp, ha estat impugnada, tota ella, davant el Tribunal Constitucional. Amb tot, proposem que l'actuació econòmica del Govern, en aquest camp, es concreti, a part de les tuteles convencionals sobre

qualitat, quantitat i preu, en tres accions específiques: Desconcentració territorial de les potestats que, per a la defensa del consumidor, té conferides legalment, el Departament de Comerç i Turisme; creació d'un servei de vigilància adscrit a l'organigrama de la policia autonòmica i potenciació, amb ajuts administratius i financers l'existència i les activitats de les organitzacions de consumidors.

LLUITA CONTRA L'ATUR

Com s'ha dit fins a la sacietat, i és veritat, l'atur és el problema més engoixós de l'actual conjuntura econòmica. Cal combatre'l des d'on sigui possible. Ara bé, les competències que estableix l'Estatut en relació amb aquest tema són estrictament d'execució. La responsabilitat, per tant, d'endegar una política econòmica contra l'atur, amb tota la contundència i eficàcia que la situació reclama, correspon a l'Administració central. Però tal i com està aquesta situació, apart de promeses incomplertes, no deixa d'ésser lamentable que no facin ni deixin fer.

En el marc general del que cal fer per tal d'afrontar aquest problema; un problema que, en aquests moments suposa que uns 450.000 habitants de Catalunya estinguin sense feina i que fa que Catalunya sigui la zona de l'Estat on hi ha més aturats; és a dir, un problema senzillament intolerable; volem recordar allò que propugnàvem en els nostres programes electorals passats.

L'atur és un símptoma de la crisi i la crisi és un fenomen molt complex de causes diverses i mal conegudes. La sortida de la crisi no és possible en un futur pròxim i, per tant, el tema de la desocupació obliga a una consideració doble en el temps. A llarg terme, la pròpia dinàmica de la transformació social en fixarà les pautes. A curt terme, en canvi, és on convé incidir per aplicar-hi els corresponents remeis conjunturals. En aquest aspecte, Esquerra Republicana considera vàlids tots els existents, avui, dins el marc convencional. Però considera pura demagògia prometre la creació de centenars de milers de llocs de treball per als propers quatre anys.

Ara bé, com que les mesures avui aplicables són només, i en el millor dels casos, atenuants, el volum i el ritme d'atur no desapareixeran. ERC considera, doncs, inadmissible que el subsidi corresponent signifiqui cobrar sense fer res i considera igualment inadmissible que molts dels qui es troben sense feina no puguin ni tan sols rebre'l. En aquest sentit, hom proposa que el subsidi d'atur sigui de durada il·limitada, però amb reducció gradual al llarg del temps i extensible a tots els aturats. Ara bé, tots els qui rebin el subsidi, és a dir, tots els aturats, hauran d'integrar-se obligatoriament al Servei de Treball, organitzat

als diferents nivells de les Administracions Públiques, per tal que efectuïn, combinada amb un reciclatge professional, una tasca útil a la societat i estiguin subjectades a la disciplina d'una jornada laboral. Així, s'evitaran la insolidaritat, la competència il·lícita, el frau i les frustracions.

Però en el marc de les competències reduïdes de què disposem, el que proposem és el següent: 1) redemanar el traspàs urgent de l'INEM (Instituto Nacional de Empleo) pel que fa a competència executiva; 2) augmentar el grau de transparència del mercat de treball, millorant la informació existent i propiciant la mobilitat; 3) incrementar el "capital humà", augmentant els nivells de qualificació, millorant la formació professional i l'aprenentatge laboral i facilitant el reciclatge de la mà d'obra; 4) intensificar l'ensenyament en les àrees de coneixement amb futur (informàtica, noves tecnologies, etc.); 5) fer especial atenció a l'atur juvenil, estimulants l'accés a la primera ocupació, per tal d'obtenir experiència; 6) estimular aquelles iniciatives destinades a la creació de noves empreses amb capacitat d'absorció de mà d'obra; i 7) donar plena operativitat a allò que estableix l'article 52 de l'Estatut de Catalunya, que faculta la Generalitat per a constituir institucions que fomentin la plena ocupació i el desenvolupament econòmic i social.

CREACIÓ D'UN SECTOR PÚBLIC A CATALUNYA

Com ja ha estat prou comentat, per l'acompliment dels objectius de creixement de l'economia catalana i, per tant, de lluita contra l'atur, el paper de l'administració, en general, esdevé fonamental en el proper quadrienni; d'altra banda, fixant-se tan sols en Pressupost, és evident que gairebé un 80% de les despeses recauen en sectors on l'alteració dels poders públics és predominant. Ens referim a Sanitat, Ensenyament i també a Obres Públiques. Per això resulta imprescindible que, durant la pròxima legislatura, es procedeixi decididament a la construcció del sector públic català industrial.

Amb independència de la capacitat d'incidència sobre el sector públic estatal existent a Catalunya, d'acord amb l'article 53 de l'Estatut d'Autonomia, qüestió que cal abordar d'una manera urgent i realista per tal de compatibilitzar l'eficàcia de les empreses públiques amb el respecte als interessos i a les necessitats del nostre país, en funció dels objectius programats, la Generalitat està autoritzada (art. 54 de l'Estatut) a constituir empreses públiques com a mitjà d'execució de les funcions que siguin de la seva competència, sense més limitació que les bases i l'ordenació general de l'economia i la política monetària.

Aquest ha estat un dels aspectes on també, durant la passada

legislatura, la inhibició del Govern de Catalunya ha estat més patent. Cal dir que no es tracta de reproduir un sector públic ineficient, espectacularment deficitari, mal gestionat i sense control de rendiments com el que ara estem patint. No volem que es faci, amb la creació del sector públic, el que ja s'ha fet amb la funció pública. Tampoc no es tracta de substituir la iniciativa privada en aquells camps on aquesta pot demostrar la seva viabilitat. Ben al contrari. Es tracta de bastir un sector públic català que, des de la perspectiva de l'eficiència, l'austeritat i l'equilibri financer, es constitueixi en el veritable element subsidiari que asseguri la continuïtat i la consolidació en un esperit de renovació i modernització, del teixit industrial català.

Les descripcions, anàlisis, consideracions, reflexions, propostes, exposades a les pàgines anteriors, constitueixen el programa econòmic que Esquerra Republicana de Catalunya ofereix a la consideració pública, amb motiu de les eleccions al Parlament de Catalunya per a la legislatura 1984-1988. És la garantia escrita del seu compromís electoral en aquest camp. I, precisament per això, com tantes vegades hem dit, un programa electoral no ha pas de ser un programa electoralista. Aquesta vegada menys que mai, atès el cúmul de promeses incomplertes per part dels partits que ara ens governen. S'imposen la seriositat i el realisme, sense que això hagi de minvar la competència o fer perdre la il·lusió. No prometem allò que no podem aconseguir. L'oferta electoral d'Esquerra Republicana és realista, aplicable, competent i honesta. En definitiva és una veritable opció de govern.

ÍNDEX

Més poder per a Catalunya	3
Introducció	5 a 14
El nostre objectiu polític: Més poder per a Catalunya	15 a 23
Ordenament territorial	24 a 30
Política de gestió de les aigües	31 a 33
Benestar social - qualitat de vida	35
Per un nou horitzó cultural	37 a 47
El programa social d'ERC	48 a 60
Política econòmica	61
El programa polític d'ERC	63 a 88

